4e JAARG. No. 10/11 AUG./SEPT. 1933

STER BULLETIN

ADMINISTRATIE-ADRES: AMSTELDIJK 76, AMSTERDAM ZUID
POSTREKENING 90458
ADMINISTRATIE VOOR BELGIË:
DE HEER M. NICOLAY, 50 RUE BARON DE CASTRO, BRUSSEL
ADMINISTRATIE VOOR NED. INDIË:
UITGEVERS TRUST JAMUR DVIPA, POSTTROMMEL 30, BANDOENG, JAVA
ABONNEMENTSPRIJS f 2.— (BUITENLAND f 2.25) BIJ VOORUITBETALING
LOSSE NUMMERS f 0.35

INHOUD:

Redactie: Mevrouw J. M. SELLEGER-ELOUT,
de Reigertoren, Bergen (N.-H.).

Redactie van het internationale Star Bulletin, dat in de Engelsche taal wordt uitgegeven met denzelfden inhoud als dit blad:
The Star Publishing Trust, 2123 N. Beachwood Drive,
Hollywood, Los Angeles, Californië,
Vereenigde Staten van Amerika.

DOEL EN WERKWIJZE.

Om authentieke verslagen te geven van de lezingen en toespraken van Krishnamurti. Krishnamurti's kijk op het leven weer te geven en, in het licht daarvan, verschillende aspecten van het denken van onzen tijd te bezien. Berichten omtrent Krishnamurti's werkzaamheid te geven.

De redactie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor eenig standpunt, neergelegd in de door schrijvers onderteekende stukken. Bovendien wenscht Krishnamurti duidelijk te maken, dat hij geen verantwoordelijkheid kan dragen voor artikelen die zijn geschriften of gezegden weergeven, tenzij deze door hem zijn onderteekend. Aan de verslagen van hetgeen hij heeft gezegd, zal de grootst mogelijke zorg worden besteed, teneinde een nauwkeurige weergave van zijn denkbeelden te verzekeren.

BERICHT VAN DE ADMINISTRATIE.

De gebonden jaargangen 1930/1931 zijn uitverkocht.

Dit ter voorkoming van meerdere bestellingen. Nog enkele gebonden jaargangen 1931/1932 voorhanden voor den prijs van f 4,—.

AFSCHEIDSWOORD VAN DE REDACTIE.

De lezers van het Ned. Ster Bulletin zullen zeker met verwondering en leedwezen vernemen, dat het blad als zoodanig zal ophouden te bestaan. Door het zeer plotselinge van het bericht zijn wij niet in staat geweest, u in een vorig nummer hiervan mededeeling te doen. Wij vertrouwen echter, dat de gedrukte kaarten, die wij u een paar weken geleden zonden en waarin wij meldden, dat het Engelsche Bulletin ophield te bestaan, door u in goede orde zijn ontvangen.

Ten einde u de redenen te geven, die ten grondslag liggen aan het besluit, door de Redactie van het Engelsche blad genomen, meenen wij niet beter te kunnen doen, dan u hiervan de vertaling voor te leggen. Zij, die vooruit hebben betaald voor den volgenden jaargang, zullen van de Administratie het gestorte terug ontvangen. Wij nemen dus in dit nummer afscheid van u en wij hopen, dat de nieuwe vorm, waarin Krishnamurti's toespraken zullen verschijnen, uw belangstelling zal hebben, evenals gij tot dusver hebt medegewerkt om het Ned. Ster Bulletin een ruime oplaag te bezorgen.

DE REDACTIE.

HET STAR BULLETIN.

Zeer kort wil ik u een mededeeling doen betreffende de uitgave van het Star Bulletin. Na veel ervaring en na rijpelijk overdenken, hebben wij besloten met de uitgave van het Star Bulletin, als tijdschrift, niet langer door te gaan. Velen zijn de redenen, doch de voornaamste, die ons tot dit besluit voerde, is deze, dat het Bulletin meer en meer de grondslag wordt tot een sectarische mentaliteit.

Waarschijnlijk zullen velen uwer, die gedurende de laatste jaren in Ommen kwamen, dit bericht verwelkomen als een interressante verandering, omdat gij gewoon zijt aan zoovele veranderingen in de wijze, waarop wij onzen arbeid hebben voortgezet. Doch — in ernst: ik geloof niet, dat het er veel op aan komt, of wij een tijdschrift uitgeven, of dat wij Krishnaji's toespraken op andere wijze publiceeren. Het voornaamste is (tenminste voor diegenen onder ons, die er belang in stellen, deze toespraken uit te geven), dat wij ons werk

strikt en onvervalscht in overeenstemming brengen met Krisnaji's eigen denkbeelden.

Er is onderscheid gemaakt tusschen het werk, dat gedaan wordt om Krishnaji te helpen en de boodschap zelf. Ik hoop, dat deze onderscheiding zal wegvallen, want wij willen trachten, alles, wat wij doen, als ware uitdrukking van ons begrip, ons waarachtige begrip, te verrichten.

Natuurlijk zullen de meeningen verschillen en er zijn vele methoden, waarop het werk kan worden gedaan, doch wij wenschen, dat de Star Publishing Trust het op de beste wijze zal doen. Tusschen twee haakjes: de S. P. T. is in geen enkel opzicht een kern of een eeredienst, want niemand kan er lid van worden, zelfs niet op verzoek. Het is louter een uitgeverszaak, die bestaat, omdat wij de denkbeelden van Krishnaji voor de komende generaties wenschen uit te geven, te verspreiden en te bewaren. Er zijn enkelen in de wereld, die het voornaamste doel begrijpen en die helpen, het werk voort te zetten. Daarom is het onmogelijk (en wij zullen daar ook voor waken) dat de Publishing Trust wordt beschouwd als een of andere nieuwe kern of eeredienst. Het is niets anders dan een uitgeverszaak.

Wees dus, wat ik u bidden mag, niet verdrietig, want indien gij verdrietig zijt, toont gij hierdoor slechts uw sectarischen geest en wees ook niet verheugd, want ook dan vertoont gij uw sectarischen geest. Het is niets anders dan een verandering.

Een andere, zeer practische reden is, dat Krishnamurti voortdurend reist en het is onmogelijk, zijn woorden letterlijk op te nemen en ze uit te geven zonder dat hij ze eerst zorgvuldig heeft nagelezen en gecorrigeerd. Zij, die zijn toespraken hooren, zijn op dat oogenblik geweldig bezield — misschien ook wel voor goed — doch zij, die slechts de gedrukte woorden lezen, kunnen niet die directe aanraking voelen, als diegenen onder u, die hier zijt geweest. Het spreekt dus vanzelf, dat Krishnamurti er zeker van moet zijn, dat datgene, wat wordt gedrukt precies is, wat hij bedoelt en wat hij heeft gezegd en dat is heel moeilijk, omdat hij voortdurend op reis is. Om deze zeer practische reden en om de eerste reden die ik zooeven heb genoemd, hebben wij besloten, geheel op te houden met het Bulletin met dit laatste nummer.

In de plaats daarvan zullen wij zoo spoedig mogelijk (en ik hoop, dat ge zoo goed zult wezen, ons niet te overhaasten, omdat het voor ons onmogelijk is, ons te overhaasten) Krishnamurti's toespraken uitgeven in boekvorm. Wij zullen echter het informeele karakter van de toespraken behouden en er niet een stijf, deftig boek van maken. Wij zullen alle toespraken, die hij op verschillende plaatsen geeft, verzamelen en daar er noodzakelijkerwijs herhalingen zijn, zullen wij slechts de hoofddenkbeelden behouden. Wij zullen niets overslaan, daar kunt gij van verzekerd zijn; Krishnamurti zal ze zorgvuldig nazien en ieder jaar zullen zij in den zelfden vorm worden uitgegeven. Wij zullen er naar trachten — niet in den geest van propagandisten — maar eenvoudig en zonder eenigen ophef, deze uitgave over de geheele wereld te verspreiden in alle talen, zoowel als in het origineele Engelsch. Wanneer wij voldoende finantieel worden gesteund, zullen wij ieder jaar een exemplaar van deze uitgave plaatsen in elke bibliotheek over de geheele wereld.

En natuurlijk zullen er in dit schema vele details zijn, die wij geleidelijk zullen uitwerken.

Ik weet, dat velen onder u verwachten, dat de toespraken, die werden gehouden in het Kamp te Ommen, direct zullen verschijnen en diegenen onder u, die in Griekenland en in Italië waren, verlangen ook die toespraken. Zij zullen alle in den loop van den tijd verschijnen. Maar, tenslotte hebt gij ze gehoord en indien gij ze u herinnert, dan is dat reeds een groot ding. Indien gij ze begrijpt, is het nog beter! Doch het overige deel van de wereld zal ook gelegenheid krijgen, ze te lezen; het zal echter eenigen tijd nemen om ze te drukken. Wees dus zoo goed, geduldig te zijn en te begrijpen.

Ik hoop, dat gij ten aanzien van dit plan geen verwarring zult stichten, door het verkeerd te begrijpen en dat gij het zorgvuldig zult uitleggen aan iedereen, die er naar vraagt. Er zal een uitvoerigen brief worden gezonden aan alle abonné's van het (Engelsche) Star Bulletin en het geld, dat zij hebben gezonden, zal aan hen worden terug gestuurd naar de mate van het aantal exemplaren, waarvoor zij inschreven.

REDACTIE VAN HET ENGELSCHE STAR BULLETIN.

TOESPRAKEN TE ADYAR IN BRITSCH INDIË.

VRAAG: *Men heeft de meening geopperd, dat gij u op het oogenblik met één aanzicht van de waarheid bezig houdt. Wat gij omtrent het leerlingschap zegt, zou meer wezen om in ons het verlangen op te wekken naar de voorbereiding, dan wel om in ons het denkbeeld te wekken, dat gij tegen de methode gekant zijt. Zoo ook, dat, wanneer gij deze phase in het werk hebt voleindigd, het mogelijk is dat gij ons de eeuwige waarheden zult geven, die gij niet hebt ontkend, doch die gij op dit oogenblik slechts hebt terzijde gelegd. Zijt gij er zeker van, dat gij niet in de toekomst nadruk leggen zult op het belangrijke van de Meesters in het schema van de evolutie?*

KRISHNAMURTI: Er zijn twee manieren, waarop deze vraag kan worden benaderd. De eene manier is door het intuïtieve weten, de andere door midden van de rede; en zoowel de intuïtie als de rede kunnen onzuiver wezen. Men moet dus zeer voorzichtig, zeer open en onpartijdig zijn.

Volgens mij heeft de waarheid geen aspecten. Gij zijt het, die de dualiteit te voorschijn roept en doordat gij uw individueele geaardheid en uw speciale opvattingen koestert, schrijft gij onderscheidingen en aspecten toe aan de waarheid. Waarheid is de volheid van voelen en denken in handeling, zij is de intensiteit van evenwichtig leven en dat niet in een verre toekomst, doch in het heden. De waarheid heeft geen aspecten, want zij is volledig in zichzelf. Gij kunt de waarheid niet door middel van paden en systemen benaderen; zij zijn louter resultaten van uw speciale persoonlijke eigenaardigheden, uw fantasieën, uw hoop en uw angsten.

Wanneer men intens en ten volle in het heden wenscht te leven en dit beteekent volgens mij, de eeuwigheid, het oneindige kennen, dient de geest vrij te wezen van het verleden en de toekomst. Al het onvolledige van handeling in het heden, wordt door gehechtheid veroorzaakt en deze schept verleden en toekomst.

De opvatting omtrent leerlingschap, als voorwaarde van het beseffen der waarheid, dankt haar bestaan aan onwetendheid. Wat gij

verstaat onder vorderingen door de menschheid gemaakt — ik doel niet op vorderingen in de techniek — is voor mij een ledigheid, omdat het gronddenkbeeld daarvan een eindvolmaking en een onophoudelijke onderscheiding in macht en in waardebepaling is. Gij meent, dat gij in het najagen van macht, door hooger en hooger de opvolgende toppen van het bereiken te bestijgen, uiteindelijk komen zult tot de realisatie van de waarheid, van God, of van het leven. Vandaar dat gij succes beoogt en opeenstapeling van ervaring om u wijsheid en begrip te verschaffen. In dit najagen van den vooruitgang, die gegrond is op achtereenvolgende voleindigingen, keert elke voleindiging weer terug tot stof, omdat hierin niet aanwezig is een volledig leven in het heden.

Sla de werking gade van uw eigen geest en hart en gij zult gewaar worden, dat gij in het najagen van de voleindiging en van den vooruitgang, in het verleden en in de toekomst, doch nimmer ten volle in het heden leeft. Uw handeling is voortdurend onvolledig en op deze wijze schept gij den tijd. Dat wil zeggen, dat, indien uw handeling in het heden steeds bepaald wordt door een toekomst — en de toekomst is onvermijdelijk in het denkbeeld, dat men deugden en eigenschappen, macht en succes moet veroveren, wat alles een gevolg is van begeerte — dan kan de handeling in het heden, die op dergelijke wijze bepaald is, u in welke levenservaring ook, niet de volle beteekenis daarvan schenken. Indien de geest zich bezighoudt met succes, met de voleindiging en met het verzamelen van deugden, zal het begrip der handeling van zelfsprekend beperkt en als gevolg daarvan, verdraaid wezen.

Ik zeg, dat wijsheid niet doormiddel van een ander kan worden verkregen. De visscher, die worstelt met zijn afgunst, zijn genegenheden, zijn toorn en zijn smart, is veel meer levend en intens, dan de mensch, die zijn problemen verintellectualiseerd heeft en macht najaagt, want deze laatste wordt door zijn eigen egoisme verteerd. Wijsheid wordt geboren uit de intensiteit waarmee men leeft, niet uit verstandelijke theorieën, afgezien of ze waar of onwaar zijn; en er wordt slechts dán intens geleefd, wanneer de handeling volledig in het heden plaats heeft en rijk is van denken en voelen.

Het benaderen van de waarheid doormiddel van een pad, hetzij het pad van leerlingschap, hetzij dat van zelfkastijding of de eenvormigheid, is totaal verkeerd. Daar waar het denkbeeld heerscht van meester en leerling, daar kan geen begrip omtrent de waarheid zijn. Daar waar liefde, waar teederheid heerschen, daar bestaat het gevoel van dualiteit niet. Slechts wanneer gij ophoudt lief te hebben, dan eerst schept ge het woord „verdraagzaamheid". Het is slechts wanneer gij ophoudt te leven, dat gij macht zoekt.

Beschouw uw eigen leven: Gij moogt een discipel zijn, doch is er in uw denken niet een opophoudelijke strijd, is er niet een gemis aan liefde in uw hart? Voortdurend jaagt gij den vooruitgang na, worstelt gij om een voleindiging, om succes te verkrijgen, steeds daartoe voortgejaagd uit vrees van te zullen falen, van gelegenheden te verliezen; daardoor schept gij den uitbuiter en hem, die wordt uitgebuit. Wat is de waarde van een toekomstige belooning of winst, indien gij in de volheid van het heden niet leven kunt, indien gij geen diep gevoel hebt, wanneer uw denken wordt beperkt en verstikt door een denkbeeld? Zoolang gij niet het absoluut verkeerde inziet van dit denkbeeld van vooruitgang, dat niets anders is dan zelfverheerlijking in de toekomst, werpt gij kerkers op voor uzelf en voor anderen. Dit is geen dogmatiek; onderzoek het en trek uw eigen conclusie, zoowel met uw hart als met uw denkvermogen; de handeling zal dan daarna volgen.

Zooals de mist het zwoegende stadsleven verbergt, zoo verbergt gij uw strijd, uw smart, uw worsteling in het waandenkbeeld van leerlingschap en vooruitgang. Gij hoopt, dat gij door het leerlingschap en het zich vormen naar een systeem of een gedrag, den strijd zult begrijpen en zoodoende de ellende, het gezwoeg en het lijden te boven zult komen. Gij ontvlucht slechts den strijd, wanneer gij deze waandenkbeelden najaagt, waarin het begrip nooit kan worden aangetroffen. In het najagen van de voleindiging en den vooruitgang schept gij het belangrijke en het onbelangrijke, terwijl het begrijpen bestaat in het ontdekken van de ware beteekenis van ieder voorval in het leven, bevrijd van het waandenkbeeld der tegenstellingen.

Om het leven, dat wil zeggen, uw eigen conflicten, uw strijd, uw

smart te begrijpen, daartoe is geen systeem, geen Meester noodig. Slechts wanneer gij het leven verintellectualiseert, wanneer gij aan uw eigen conflicten tracht te ontkomen, slechts dán werpt gij een systeem een methode op, die niet anders is dan een belemmering voor het begrijpen der waarheid.

Het is van weing belang, of er Meesters bestaan en of gij een leerling zijt, want de waarheid, die levende werkelijkheid, kan niet worden begrepen door het vereeren van een ander of door het najagen van een tegenstelling. De waarheid is aanwezig in de handeling zelve, die onbelemmerd en volledig in het heden is. Niet doordat gij tracht uw smart, uw strijd, uw afgunst, uw wrevel en uw ijdelheden te ontloopen, doch door ze onder oogen te zien, ontdekt gij hun oorzaak en daardoor wordt gij er van bevrijd. Dan behoeft gij hen niet te bestrijden, want een dergelijke inspanning schept slechts het tegenovergestelde.

Een bloem zoekt niet; zij leeft, er is geen inspanning. Er is natuurlijkheid, een spontaan zijn, dat handeling zelf is. De bloem heeft, afgescheiden van de handeling geen bestaan; zij is zoowel handeling als bestaan en dit is het ware leven.

In het najagen van de toekomst, veroorzaakt door het onvolledige van de handeling in het heden, kan geen begrijpen plaats vinden en hij die geen begrip heeft, is als een verdorde, al moge hij ook een discipel of een Meester wezen.

VRAAG: *Zijt gij niet onrechtvaardig ten opzichte van hen, die waarlijk leven ten einde anderen, die lijden, te helpen, wanneer gij hen uitbuiters en uitgebuitenen noemt? Zijt gij in staat in hun harten te lezen, dat gij dit van hen zeggen kunt?*

KRISHNAMURTI: Hoed u voor den mensch, die steeds spreekt over helpen van anderen, want waarschijnlijk verlangt hij niet anders dan zijn eigen persoonlijke eigenaardigheid of voorstelling uit te drukken. Denkt een bloem, wanneer zij haar geur uitzendt, hoe zij anderen helpen zal? Wanneer het licht den mensch beschijnt, denkt het dan, dat het dien mensch helpt, of dat het tot taak heeft, de

duisternis te verjagen? Slechts de mensch, die zich bewust is van zichzelf, die vervuld is van egoisme, praat over het helpen van anderen. Wanneer gij daarentegen op de ware wijze, ten volle en volkomen leeft, dan zult gij spontaan en natuurlijk wezen in uw handelingen.

Gij zoekt in uw hart macht, bevrediging en behaaglijkheid. Als gevolg hiervan wenscht gij, òf een ander uit te buiten òf, omdat gij voor sommige denkbeelden veel voelt, wenscht gij door een ander te worden uitgebuit en geholpen. En ik beweer, dat wijsheid, spontaan leven, niet doormiddel van de hulp van een ander kan worden beseft. Niemand kan u van uw kleinzielig reageeren verlossen, behalve gijzelf; niemand kan u bevrijden van de eenzaamheid in uw hart en van het najagen van zinledige ijdelheden, dan gijzelf.

Ik spreek over menschlijken strijd, nier over uw intellectueele theorieën. Ik spreek over onderscheid in de liefde, in de gedachten, die gij ten opzichte van elkaar koestert. Zoolang deze onderscheidingen bestaan, moet er strijd en smart heerschen, zal er menschlijke bitterheid, ijdelheid en onvriendelijkheid bestaan. Wanneer gij u van al deze eigenschappen bevrijdt, zult gij die wijsheid kennen, welke spontaan is, die de volheid is van het leven.

Gij zijt het, die den uitbuiter schept; over de geheele wereld zijn de priesters niet anders dan uitbuiters, die gijzelf hebt geschapen. Ik zeg dit niet uit hardheid. Aangezien gij wenscht te worden aangemoedigd en geholpen om aan uw conflikten te ontkomen en uw strijd te verbergen, probeert gij een middelaar te vinden tusschen u en uw begrip en daardoor schept gij den uitbuiter. Waar het gevoel van bezit of van het verkrijgen ervan, bestaat, daar zal steeds de uitbuiter bestaan en hij die wordt uitgebuit.

Gij vraagt mij: „Hoe kunt gij in mijn hart lezen en zeggen, dat ik een uitbuiter ben?" Dat zal ik u zeggen: Indien gij geen uitbuiter waart, zoudt gij voor uzelf die levende werkelijkheid hebben begrepen, zoudt gij natuurlijk hebben geleefd gelijk de bloem, in extase. Daar gij begeerig zijt naar bezit, daar gij naar u toe haalt, werpt gij een systeem, een methode, een organisatie tot uitbuiting op.

Daarom zeg ik, dat gij als individu de oorzaak zijt van de ver-

warring in uw leven, omdat gij wordt bezeten door dit denkbeeld van winst, hetzij dit deugden geldt, of materieele voordeelen. Indien gij voortdurend macht najaagt — en daarin is geen zachtheid, geen teederheid of liefde — indien gij bewust uw egoisme bevestigt en toch meent, dat gij geestelijk zijt, dan heb ik niets tot u te zeggen. Indien gij overtuigd zijt, dat uw najagen van macht u voeren zal tot het goddelijke punt van begrip, dat uw eigen conflicten niet ontvlucht, dan kan ik met u niet redetwisten. Maar in mijn oogen hebben deze dingen, die gij najaagt, niets met het geestelijk leven te maken. De meesten uwer houden zich bezig met het najagen van macht in al haar subtiele vormen, die in egoisme, zelf-bewustheid en begeerte wortelen, terwijl ik beweer, dat verwezenlijken van het eeuwige leven slechts plaats kan hebben, wanneer de begeerte, die strijd, conflicten, moeizamen arbeid en lijden voortbrengt, ophoudt te bestaan. Dat is in mijn oogen geestelijk leven, de essence zelve van wijsheid.

Het is niet uit verwaandheid, dat ik beweer dit begrip te hebben verwezenlijkt, doch slechts om u aan te toonen, dat het voor allen mogelijk is. Wat onbelangrijk en ijdel is, is dit najagen van macht, want het is een waanbegrip en zonder einde; doch dat, wat zonder einde is, is niet het oneindige. In dit waandenkbeeld is strijd, smart en het voortdurend bewogen worden tusschen het essentieele en het niet essentieele. Wanneer men ten volle en volkomen in het heden, waarin geen tijd bestaat, leeft dan is er niet langer het conflict van keuze tusschen het essentieele en het niet-essentieele.

VRAAG: *Men kan een vraagstuk, of een omstandigheid in het leven en de oorzaak en het gevolg daarvan, helder genoeg bevatten door de oefening van het intellect en soms ook door onze emotie. Doch hoe doet men dit verstandelijk en emotioneel te gelijk? Wilt gij zoo goed wezen meer volledig uït te leggen, hoe wij dit evenwicht tusschen verstand en hart moeten teweeg brengen?*

KRISHNAMURTI: Om dit evenwicht te verwezenlijken en er niet louter over te theoretiseeren, dient gij er eerst het vitale gewicht van

in te zien. Door dit te begrijpen, zult gij uw onharmonische en tegenstrijdige handelingen gaan beseffen. En in dit besef ligt een direct onderscheiden; dat is evenwicht.

Laat mij een voorbeeld nemen: emotioneel of met uw verstand, weet gij, dat het kinder-huwlijk wreed is. Gij voelt er het afzichtelijke, het wreede en beestachtige van; toch is het mogelijk, dat uw verstand of uw emotie toegeeft aan de publieke opinie of aan den drang van uw ouders of naaste betrekkingen. Al zijn dus uw gevoelens en uw intellect sterk tegen het kinderhuwlijk, toch zult gij het toestaan, omdat gij de publieke opinie, uw familieleden, de traditie en de gewoonte niet weerstaan kunt. Daardoor is er disharmonie in u. Doch indien ge uw denken en uw voelen volledig doorvoert in de handeling, dan heerscht er in uzelf harmonie, zelfs indien gij disharmonie om u heen verspreidt. Indien gij onbewust wreed waart, zoudt gij als het dier wezen en er zou geen strijd of conflict wezen; doch het feit, dat gij weet, dat ge wreed zijt en dat gij nochtans aan de wreedheid toegeeft, dat is het, wat die vreeselijke verwarring en chaos in uw verstand en uw hart veroorzaakt, die niemand behalve gijzelf tot bedaren kunt brengen. Om dit te doen, moet gij voortdurend waakzaam zijn, dat wil zeggen, voortdurend moet gij iedere gedachte, ieder gevoel, dat gij hebt, in handeling vervolmaken. Doordenk het en doorvoel het en gij zult zien, hoe uw verstand en uw gevoel gebonden zijn door publieke opinie, traditie, het systeem, persoonlijke ijdelheid en angsten. Wanneer gij deze belemmeringen onder oogen ziet, ontdekt gij er de reden van en daardoor verdwijnt dat, wat de harmonie van het denken en voelen in den weg staat.

Laat mij een ander voorbeeld nemen: dat van het rooken. Indien gij de gewoonte van drinken hebt en iemand komt tot u en vertelt u hoe ongezond, hoe ongeestelijk het is, te rooken, dan kunt gij verstandelijk overtuigd zijn, doch datgene in u, dat sensatie beoogt, verlangt nog te rooken. Daar hebt gij in uzelf een conflikt opgeworpen; wat doet gij dus vervolgens? Gij tracht uw begeerte te beheerschen, gij oefent het vermogen van uw wil en deze versterkt het conflict slechts. Indien gij echter werkelijk voelt, dat gij rooken moet, rook dan wat ook een ander moge zeggen en indien gij werkelijk

overtuigd zijt met uw verstand en uw hart, dat rooken een domheid is, geef het dan op. Speel niet louter met het denkbeeld omdat gij uw denkvermogen en uw hart wenscht te kastijden. Er is hierin een sensatie, waarvoor gij voelt en gij meent, dat gij door dit conflict en door zelfbeheersching vooruit zult komen en geestelijk worden zult. De voortreflijke werkelijkheid bestaat in de volkomenheid van denken en voelen, neergelegd in handeling. Denken en voelen, niet omgezet in handeling, vermolmen in het denkvermogen en in het hart en veroorzaken strijd.

Indien gij werkelijk meent, dat ceremoniën, Meesters, systemen en paden voor u noodig zijn, zoek ze dan, doch indien gij in uw hart het onbelangrijke ervan inziet en dat zij u niet het begrip omtrent het leven kunnen schenken, blijf dan niet in uw waandenkbeelden. Speel niet met denkbeelden zooals een vriend, die tot mij zeide: „Ik geloof niet in de Meesters, in het astrale gebied, in ceremonieën, maar ik houdt mij er aan vast omdat ze — je kunt het nooit weten — werkelijkheid kunnen blijken, wanneer men dood is".

Gij zijt niet warm en niet koud, gij zijt lauw, onverschillig. Gij hebt uw leven verintellectualiseerd en hebt het vermogen om te leven verloren: daardoor is uw intellect en zijn uw theorieën geworden tot datgene, wat u vernietigt. Gij beschouwt uzelf als verdraagzaam, omdat gij datgene, wat ik zeg kunt verintellectualiseeren en vernietigen, opdat gij voortgaan moogt met het aanhangen van uw ijdelheden en macht, uw menigte van waandenkbeelden kunt najagen. Gij moet óf tegen het najagen van macht zijn, óf er voor. Omdat gij met het leven speelt, denkt gij, dat er ontelbare facetten aan de waarheid zijn en verheerlijkt gij de verdraagzaamheid.

Gij hebt het vermogen om te denken en te voelen verloren; anders zou dit wreede systeem van uitbuiting, zoowel economisch als geestelijk, niet bestaan. Ik kan u niet dwingen om anders te wezen. Gij hebt dit voor uzelf in te zien en de verandering in uzelf te weeg te brengen. Systemen kunnen den menschlijken geest en het menschelijk hart niet in den grond veranderen. Met systemen hebt gij gedurende vele eeuwen geëxperimenteerd en met welk resultaat? Gij zijt zoo schijnheilig geworden, dat gij alle begrip omtrent alles, wat nor-

maal en eenvoudig is, hebt verloren. Gij vecht over de heiligheid van tempels en de rechten der onaantastbaren, doch gij ziet niet in, dat het denkbeeld zelf van een tempel verkeerd is en wreed.

Velen uwer zullen wellicht voor uzelf denken en gevoelen, dat gij de waarheid niet door middel van paden, middelaars en systemen vinden kunt. Gij zijt bevreesd, óf het een, óf het andere te zijn, omdat gij bang zijt, hier of daar een gelegenheid te missen. Gij leeft niet, ge hebt de geur van het begrip verloren; er is in uw voelen geen diepte; en ik zeg, dat alleen daar, waar diepte van denken en voelen is, de voortreflijke werkelijkheid zijn kan van de volheid des levens.
December 31. 1932.

V.

VRAAG: *Gelooft gij, dat reïncarnatie een bepaalde wet in de natuur is, of gelooft gij, dat het louter een plausibele hypothese is van knappe en scherpe denkers of theorethici? Indien gij weet, dat het een bepaald natuurgebeuren is, waarom zegt gij dit dan niet ronduit, inplaats van de questie te ontloopen, zooals gij steeds gedaan hebt, wanneer gij de vraag beantwoordt? Indien het een feit is, werpt het dan niet een licht op veel verwarrende levensproblemen?*

KRISHNAMURTI: Ik vrees, dat gij zult denken, dat ik de vraag weer ontduik, indien ik zeg, dat ik niet ga beweren, of het al of niet een feit is. Of er na den dood al of niet een voortbestaan van het individu plaats heeft, is van mijn standpunt gezien, zeer onbelangrijk. Ik spreek over onsterfelijkheid, eeuwigheid, die steeds aanwezig is, ik spreek niet over het voortduren van het persoonlijke, begrensde bewustzijn. De meesten uwer klampen zich vast aan het denkbeeld van het voortbestaan van het zelf door den tijd, omdat gij oneindig veel gelegenheden wenscht te hebben om begrip omtrent het leven te verzamelen, of omdat gij weer in contact wenscht te komen met hen, die gestorven zijn, of wel gij wenscht te leven in het voortdurend bevredigen van uw beperkte individualiteit.

Iemand, die zich voortdurend bezig houdt met de gedachte aan dood, is zelf half dood. De mensch, die voortdurend vraagt, wat

aan de andere zijde ligt, heeft reeds één voet in het graf. Slechts door in de volheid van het „nu" te leven, vindt gij het onsterfelijke. De vraag is dus niet, wat er aan de andere zijde van den dood is, doch hoe men leven moet zonder den last van den tijd en hoe men bevrijd moet worden van het middelpunt van strijd en reactie.

Wat is het „ik", waaraan uw gedachten zich klampen? Volgens mij is het „ik" heelemaal geen werkelijkheid, maar een waan. Indien gij ontdekken kunt, wat dien waan voortbrengt, dan zal, indien de geest zichzelf van dien oorzaak bevrijdt, de volheid van leven worden gerealiseerd.

Gij zijt slechts dan bewust, wanneer gij in strijd en smart verkeert; het ik wordt dus geboren uit weerstand, uit belemmering, uit strijd, teleurstelling, smart en moeizamen arbeid en wanneer de strijd ophoudt, bestaat de waan van dit „ik" niet langer. Wát nu veroorzaakt den strijd, de teleurstelling, den moeizamen arbeid en het lijden? Het is een hunkeren, dat voortkomt uit de sensatie der tegenpolen; het veroorzaakt het idee onderscheiding, het „mijn" en het „dijn", het idee van het „ik", het ego, het afgescheiden zelf.

Hieruit ontstaan de vele lagen van het geheugen, die het denkbeeld van het „ik" handhaven. Gij wenscht door middel van den tijd dat geheugen voort te laten bestaan en gij meent, dat gij aldus den weerstand kunt vervolmaken, dat gij daardoor zelfzucht kunt zuiveren en gij door middel van dezen waan alle begoochelingen kunt doorschouwen. Wat schept het geheugen — niet de herinnering aan voorvallen, maar het geheugen, waaraan gij in gehechtheid vasthoudt? Ik zeg, dat het een onvolledige handeling is, dat wil zeggen, een handeling, waarin het denken en de emotie niet in harmonie zijn. Gij doordenkt en doorvoelt de handeling niet en gij wordt gehinderd, teleurgesteld door traditie, gewoonte, systemen van discipline en door de maatschappij: dat wil zeggen: door vrees. Zoo is het zelf, het „ik", niet anders dan een reeks herinneringen van een onvolledig leven.

Uw dagen nu zijn overbeladen met dergelijke onvelledige handelingen. Gij voelt of denkt intens, doch omstandigheden, tradities, *gurus* en angsten, weerhouden u om het denken en voelen in han-

deling te voltooien en daarom laat gij u leiden en staat gij toe, dat men u uitbuit; wanneer gij daarentegen het denken en gevoelen harmonisch in de handeling vervolmaakt, dan bevrijdt gij uzelf van den weerstand en als gevolg daarvan houdt het vastklampen aan gehechtheid op; een onvolledige handeling wordt geboren uit disharmonie en hierin is steeds weerstand aanwezig.

Iedere gedachte, iedere emotie nu, die in handeling wordt vervolmaakt, zal uw geest en uw hart bevrijden van de hinderpalen en de begrenzingen. Dit vereischt geen tijd — tijd houdt het begrip voortbestaan in — maar het vereischt intens bewust wezen en een open waakzaamheid, niet de zorgvuldige waakzaamheid, die er toe leidt, handeling te beperken, maar de waakzaamheid, die volledig denken ten gevolge heeft. Dit is geen zelf-analyse of zelfbeschouwing.

Zooals ik u dus zeide, ga ik u geen cathegorisch antwoord geven op de vraag, of er al dan niet een voortbestaan is. Wat er op aankomt is, dat gij de verrukking van het onsterfelijke in het heden realiseert. Ik zeg, dat er in het heden een levende werkelijkheid is, een steeds veranderende, altijd vernieuwende werkelijkheid, die men God, waarheid, of wat ge ook maar wilt, noemen kan. Daar gij voortdurend bezig zijt u aan te passen, u te beheerschen en te onderdrukken, schept gij onvolledige handelingen, waaruit op de wijze van herinnering, gehechtheid wordt geboren; vandaar dan de begeerte om als individu door middel van den tijd te blijven voortbestaan. Wat er op aankomt is niet, dat men rekening houdt met het hiernamaals, doch het komt er op aan in het heden volkomen en ten volle te leven. In deze wijze van leven is het denken en voelen diep en vrij van vrees.

Wat is het nu, wat gij zoekt? Gij zoekt God, in wien gij het einde hoopt te vinden van alle verschillen, in wien gij meent, dat allen één zijn — dus weer een „maya", een andere intellectueele opvatting. Er is echter een ander soort realiseeren, n.l., dat niet alleen één zijn, doch dat er slechts één is. Dit sluit in, dat alle onderscheiding ophoudt, niet, dat alle dingen gelijk zijn. In devotie, in gehechtheid, hangt gij aan den éénen, doch gij vertrapt de velen en buit ze uit.

Gij meent, dat uw hoop op reincarnatie de wreedheid van onderscheiding en ongelijkheid zal wegnemen.

VRAAG: *Wanneer gij de systemen van veiligheid, die voor de menschen in de wereld bestaan, afbreekt, schept gij wellicht onbewust een anderen vorm van veiligheid, die gij de waarheid noemt. Gij moogt er bij ons op aandringen, dat wij ons bevrijden van het verlangen naar veiligheid, doch in werkelijkheid doen wij niet anders dan terwille van u onze vroegere schuilplaatsen verwisselen voor de uwe. Zelfs wanneer gij alle verantwoordelijkheid ten opzichte van een dergelijke ramp van u af zoudt werpen, wat is dan de ware oorzaak van dit gevolg?*

KRISHNAMURTI: Ik schenk u geen veiligheid. Indien gij van de waarheid een veiligheid maakt, dan is het de waarheid niet langer en aangezien gij van uw Goden, uw idealen, uw doeleinden schuilplaatsen voor uw veiligheid hebt gemaakt, kunnen ze niet echt wezen. Zij zijn voortgekomen uit uw vooroordeelen, uit uw verlangen naar behaaglijkheid; vandaar dat zij uw begoochelingen zijn.

Gij zoekt naar leiding. Gij zegt: „Ik kan voor mezelf niet denken; ik ben bevreesd. Geestelijk ben ik een kind, ik moet speelgoed hebben en men moet mij sussen, opdat ik geestelijk worde. Aangezien ik het eerste begin der wijsheid nog niet ken, moet ik een leeraar zoeken, die mij er stap voor stap toe zal brengen." Aldus schept gij den leeraar, den *guru*, die slechts uw uitbuiter wordt en gij wordt degeen, die uitgebuit wordt. Wijsheid wordt niet door leiding gerealiseerd, doch door intens leven. Gij hebt tallooze kooien opgebouwd uit begoochelingen, die voortkwamen uit vrees, en daar gij niet weet, hoe gij uit deze kooien komen kunt, vraagt gij iemand anders om u er uit te leiden. Indien ik u vertelde, hoe gij uit uw kooien komen kunt, zoudt gij van mij uw uitbuiter maken, hoewel gij mij uw leider noemt en mij vereert. Indien gij vrij wenscht te wezen van de systemen en de eenvormigheid, waarin gij thans zijt gevangen, dient gij uzelf, door uw eigen intelligentie, door uw eigen bewust zijn daarvan los te breken.

Ik bied u geen medicijn aan. Ik schenk u geen systeem of opgelegde tucht als middel om uw conflict te beëindigen. Ik weet, dat gij slechts te gaarne, te gretig iemand volgt, wie het ook zij. Telkens weer heeft men mij gevraagd: „Zeg ons precies, wat wij doen moeten — hoe laat moeten wij opstaan, welke kleeren moeten wij dragen, welk diëet moeten wij volgen, op welke wijze behooren wij te mediteeren?" Denk eens aan, dat men u moet vertellen, hoe gij mediteeren, hoe gij leven moet.

Gij zoekt dus voortdurend beveiliging, omdat gij bevreesd zijt voor de eenzaamheid. Ik verzeker u, dat er slechts dan begrip is, wanneer gij volkomen alleen staat, wat niet hetzelfde is, als het ontvluchten van den strijd in de eenzaamheid. Ik bedoel het volkomen eenzaam zijn in geest en hart, dat u vrij maakt van de nabootsing. En in die intensiteit van eenzaam zijn, bestaat een vreugde en een scheppende levensadem.

Waarom zoekt gij beveiliging, zoowel geestelijk als stoffelijk? Gij wenscht het gemakkelijk te hebben, gij wenscht den strijd en het conflict in uzelf te ontvluchten; gij zoekt dus niets anders in het leven dan vertroosting en geen begrip. En gij *zult* vertroosting vinden; er zijn menschen, die u troost zullen schenken, er zijn systemen, die aan uw verlangen zullen tegemoet komen.

Door dit verlangen naar voorbijgaand geluk, schept gij tallooze beveiligingen, die u verblinden, die uw geest verstikken en uw hart verwoesten. Wanneer gij dit eenmaal voor uzelf hebt gerealiseerd, n.l. dat gij slechts het conflict ontvlucht door vertroosting, houdt gij op met het scheppen van den uitbuiter en van uw begoochelende schuilplaatsen en daardoor komt gij er toe, de groote eenzaamheid van het begrijpen te realiseeren.

Het licht is in de duisternis eenzaam, doch het is licht, het verdrijft de duisternis. Het is over dit alleen zijn, dat ik spreek. Wanneer gij begint volkomen, ten volle en intens te leven, dan is er in die volledigheid en intensiteit van denken en emotie in het heden, de extase van het levend werkelijke.

1 Januari 1933.

VI.

VRAAG: *Men heeft ons gezegd, dat gij op zijn minst éénmaal gebruikt zijt door de zwarte krachten en dat gij zelfs nu een werktuig in hun handen zijt tot vernietiging van de Theosofische vereeniging. Ligt het in uw bedoeling, datgene, wat ons heel erg heeft geholpen, te vernietigen?*

KRISHNAMURTI: Ik weet niet, wie dit heeft verteld; het is absoluut kinderachtig, het is belachelijk, mij deze vraag te stellen. Wanneer men het in den ouden tijd niet eens was met orthodoxie en gezag, werd men verbrand of in een kerker geworpen. Heden ten dage hebben religieuse gezaghebbers en geestelijke uitbuiters hun methoden van veroordeeling en bestraffing verfijnd.

Van mijn standpunt gezien, kan er geen gezag wezen, wanneer er begrip is; evenmin kunnen er middelaars zijn voor het beseffen van de waarheid.

Eeuwen lang is de geest gewoon geweest, gehoorzaam te zijn aan gezag. Indien gij uzelf in uw handeling gadeslaat, zult gij zien, dat de meeste uwer handelingen door gezag vergiftigd zijn. Te midden der bedevaarten, die over de geheele wereld zijn verspreid, buit de priester het gezag, dat hij zichzelf toekent, uit en schept vrees onder de menigte. Voor een zekere som gelds zal hij verklaren, dat uw gestorven familieleden veilig in den hemel zijn. Gij, die uzelf voor ontwikkeld houdt, lacht hierover uit de hoogte, doch ook gij hebt uw geheime angsten, die op handige wijze worden uitgebuit door hen, die uw leven uitbuiten. Ik zie tusschen de beide geen verschil. Beide zijn zij uitbuiters: de priester met zijn ruwe macht en de mensch, die er subtielere uitvindingen op nahoudt.

Deze dingen doen mij smartelijk weenen: „Hij wordt door de donkere machten gebruikt!" en door deze woorden veroordeelt gij hem en vecht gij met hem op eigengerechtigde wijze. Ik zeg u, dat dit uitvindingen zijn van een dwalenden geest. In mijn oogen bestaat niet anders dan onwetendheid, begoocheling en de bevrijding van onwetendheid, n.l. de waarheid.

Deze tyrannie bestaat over de heele wereld, n.l. de tyrannie van veroordeeling zonder begrip.

VRAAG (uit het publiek): *Wie heeft deze vraag gesteld?*

KRISHNAMURTI: Ik houd mij met de vraag bezig, niet met den vrager. Ik spreek over het boosaardige van dit heele denkbeeld, niet over wat iemand anders over mij mag zeggen. Duizenden mogen zeggen, dat ik door de zwarte krachten wordt gebruikt, wat dan overigens deze belachelijke woorden mogen beteekenen, maar dat interresseert mij niet in het minst. Ik ken datgene, waarover ik spreek. Gij vindt het aangenaam te worden geholpen, omdat gij beveiliging en troost zoekt en daarom vereert gij het gezag, waarin geen begrip is.

„Ligt het in uw bedoeling, datgene, wat ons zeer veel hulp heeft gegeven, te vernietigen?"

Dat wat waarlijk helpt, kan door niemand worden vernietigd, omdat het uit uw eigen intelligentie wordt geboren. Slechts zij, die een kooi wenschen te bouwen, u in hun schepping willen gevangen houden, zij zijn het, die bevreesd zijn. Indien iets verdient te worden vernietigd, dan moet het vernietigd worden. Indien, wat ik zeg vernietigend werkt ten opzichte van een of ander bizondere organisatie of vereeniging, dan is òf die vereeniging verkeerd, of, wat ik zeg, is verkeerd; en het staat aan u het te overwegen, te oordeelen en te handelen zonder te transigeeren.

VRAAG: *Wilt gij zoo goed zijn, ons uw denkbeeld over meditatie uiteen te zetten?*

KRISHNAMURTI: Wat verstaat gij onder meditatie en waarom mediteert gij? Indien gij er concentratie onder verstaat, dan is dat iets geheel anders dan meditatie ofschoon ware meditatie concentratie vereischt. Laat ons dus eerst concentratie beschouwen.

Indien gij concentreert, vestigt gij uw denkvermogen op een beeld of een idee, dat tot u spreekt en gij tracht uw geest te dwingen om er op gevestigd te blijven. Terwijl gij aldus tracht u te concentreeren, dringen zich andere denkbeelden, andere ideeën aan uw geest op en gij tracht ze terzijde te schuiven en uw denken terug

te brengen naar dat bijzondere denkbeeld, dat gij gekozen hebt. Dit proces van indringing en conflict duurt voort, terwijl gij tracht te concentreeren. Gij dwingt uw denkvermogen, zich op een denkbeeld te richten, dat niet voortkwam uit ingeboren, levendige belangstelling, want indien het dit wel was, dan zou er geen conflict zijn, dan zoudt ge spontaan en zonder inspanning concentreeren.

Deze dwang op het denkvermogen, dat gij meditatie noemt, schenkt geen begrip gij doet niets anders dan uw denkvermogen oefenen in het zich richten op een speciaal denkbeeld, waarin gij geen ware belangstelling hebt. Uw concentratie is slechts een inspanning, die gebaseerd is op vooroordeel en kunstmatige keuze en daardoor leidt ze tot stagnatie van het denken. In werkelijkheid zoekt gij aan het conflict te ontkomen, door wat gij meditatie noemt. Op deze wijze trekt gij uw denken in onvruchtbaarheid samen en worden uw gevoelens verlamd. Deze concentratie leidt niet tot vrijheid van denken; zij is niet levend, niet scheppend.

Concentratie wordt spontaan, wanneer men de waarachtige waarde der dingen leert vinden. Maak geen scheiding tusschen uw concentratie en de handeling van uw dagelijksch leven. Op het oogenblik beperkt gij uw geest, uw hart door zelftucht, door zelfbeheersching: terwijl gij, wanneer ge de gedachte en de emotie volkomen maakt in handeling, de belemmeringen zult leeren beseffen, die u worden opgelegd door de maatschappij en de traditie, door vrees en door gelijkvormigheid. Door de bewuste waakzaamheid zult gij de waarachtige waarde uwer handelingen ontdekken en in deze ontdekking ligt spontane concentratie, de vreugde der meditatie.

In deze natuurlijke en spontane concentratie, die gelijk staat met meditatie of ware contemplatie, spant men zich niet in om het denkvermogen te oefenen of te leiden; deze meditatie beteekent de volheid van het leven gedurende den dag. Het is handeling, die niet wordt beperkt door denken of voelen. Slechts wanneer de geest vrij is van de beperking der denkbeelden, bestaat er begrip van het eewige. Dit is de vreugde van het mediteeren — niet het vereeren van een beeltenis, noch het nazeggen van woorden, noch de diepe zelfvergetelheid in het najagen van een systeem, dat niet anders is

dan het volkomen verwoesten van geest en hart. De vreugde van de meditatie ligt in spontaan leven, in de volkomenheid der intelligentie.

VRAAG: *Gij moet een of ander criterium, een of andere toets hebben, waardoor gij van uzelf kunt zeggen, dat gij vrij zijt van begoocheling, terwijl anderen het niet zijn. Wat is dat criterium?*

KRISHNAMURTI: Waarom over een ander een oordeel te vellen.?

Indien gij de oorzaak der begoocheling begrijpt, zult gij voor uzelf weten dat gij van die oorzaak bevrijd zijt. Niemand kan uw rechter zijn, niemand kan u bevrijden van uw eigen begoochelingen. Ik zeg, dat het de begeerte naar macht, naar beveiliging en vertroosting, het verlangen om na te bootsen, gelijkvormig te worden, is, wat het conflict veroorzaakt, dat geboren wordt uit begoocheling. Begeerte zal er wezen, zoolang geest en hart gevangen zijn in de beperking van onechte waarden, die voortkomen uit gehechtheid en het conflict der tegendeelen. Waar inspanning is, veroorzaakt door begeerte, daar moet begoocheling wezen; doch waar de begeerte ophoudt, daar volgt het onderscheiden van de ware waarden en daardoor de rechte wijze van leven.

Januari 2, 1933

VII

VRAAG: *De Duitsche wijsgeer Keyserling, heeft in zijn beoordeeling van een boek over u, geschreven door den Heer Carlo Suares, den indruk gekregen, dat uw denkbeelden een soort Russisch atheisme weergeven. Wij gevoelen, dat gij met een dergelijke negatieve opvatting niets gemeen hebt. Zoudt gij zoo vriendelijk willen wezen, ons iets te vertellen van uw realisatie van het mysterie, dat men God noemt?*

KRISHNAMURTI: De mensch heeft God naar zijn eigen beeld geschapen uit de denkbeelden, die hij bijeengaarde uit de heilige boeken, de wijsgeeren en mistici, uit zijn eigen verbeelding, ondersteund door zijn vooroordeelen, zijn lijden, zijn zucht naar behaaglijkheid, zijn verlangens, zijn hoop en zijn vooruitzichten.

Ik kan u noch God, noch het leven beschrijven. Indien ik deze levende werkelijkheid zou beschrijven, zou het onwaar zijn. Dat, wat eeuwig-levend, eeuwig bewegend, zichzelf steeds weer vernieuwend is, wat buiten den tijd staat, kan niet in woorden worden vervat. Het moet worden gerealiseerd, het moet worden gevoeld, begrepen en geleefd. Alle beschrijvingen, alle ontledingen, zouden niet in staat zijn, het te bevatten.

Ik zeg, dat er een eeuwige, levende realiteit bestaat, hetzij gij hieraan den naam wenscht te geven van God, de waarheid, liefde of handeling. Doch het kan niet worden omschreven, het kan door middel van woorden niet worden gemeten.

Gij tracht door middel van woorden te ontdekken, wat God — wat de waarheid is — die verrukkelijke, niet in woorden weer te geven, onuitsprekelijke werkelijkheid — opdat gij uw eigen conflicten in het leven moogt ontvluchten. Aangezien ge God zoekt als een middel om de dingen te ontvluchten, is uw opvatting omtrent hem vanzelfsprekend onwerkelijk, want die opvatting moet samengaan met uw vooroordeelen. Wat vooropgesteld wordt door het verstand en begrensd is door vooroordeel, moet in den grond fout zijn. Hoe kunt gij, terwijl gij u in conflict, in strijd en in smart bevindt, de werkelijkheid begrijpen, die slechts kan worden gerealiseerd, wanneer de oorzaak van het conflict heeft opgehouden te bestaan? Gij zoekt slechts een andermans ervaring en tracht u daar in te leven. Hij, die deze levende realiteit tracht te beschrijven, kan zijn eigen realisatie slechts begrenzen en vertroebelen. Ik zeg, dat alleen door inzicht het conflict tot staan zal worden gebracht en de verwezenlijking van de waarheid zal worden geboren.

VRAAG: *Als antwoord op de vraag omtrent de duistere machten, hebt gij gezegd, dat gij niet wist, wie deze bewering had geuit. Ons werd gedurende de Conventie van de Theosofische Vereeniging een bericht vertoond op een lezing met lichtbeelden en daarin werd ons duidelijk de impressie gegeven, dat een poging, om u te gebruiken, was verijdeld. Er is ook gezegd dat gij er op uit zijt, onze*

vereeniging te vernietigen. Wilt gij ons nadrukkelijk vertellen, wat gij met betrekking hierop, te zeggen hebt?

KRISHNAMURTI: Wanneer er in uw hart vrees bestaat, dan vindt gij den uitbuiter, die u schenkt, wat gij vraagt. Wanneer gij voor• uzelf onzeker zijt, dan stelt gij iemand aan, die u zekerheid zal geven en gij noemt hem een *guru*, een leeraar en vanzelfsprekend zult gij steeds diegenen kiezen, die u, hetzij terecht of ten onrechte, bevredigen zullen. Op deze wijze wordt gij door uw eigen hunkering, die voortkwam uit vrees, uitgebuit.

Dat nu is de oorzaak, die ten grondslag ligt aan het uitdenken van dit idee van zwarte en witte machten, die ons beinvloeden. De zwarte krachten maken van u, of van diegenen, die u uitbuiten geen gebruik, doch ze gebruiken slechts mij, omdat ik heel duidelijk verkondig, dat volgens uw gezag, uw priesterdom, uw systemen volkomen fout, slecht zijn.

Vanzelfsprekend moet gij een uitlegging vinden voor mijn woorden en er bestaat een heel gemakkelijke uitlegging: hij wordt door de zwarten gebruikt! Ik heb dit vaak gehoord. Gij zegt dit van uw vijand gedurende den oorlog. God is aan uw zijde, de vijand heeft geen God aan zijn kant. Gedurende den laatsten oorlog was er veel van dergelijk kinderlijk gepraat. Men zei van de Duitschers dat zij zonder God waren en de geallieerden waren „het Volk Gods"! Een dergelijke vaderlandsliefde, dergelijke bekrompenheid en beestachtigheid vernietigen de liefde en zij zijn verantwoordelijk voor het uitvinden van een God, die u uitbuit, die verkeerden moed geeft om uw vijand te vernietigen.

Ik weet, wat eenige uwer leiders van mij hebben gezegd, maar het raakt mij niet in het minst. Datgene, waarover ik spreek, is in zichzelf, in wezen, waar, doch het zal niet worden begrepen door een denkvermogen, dat in het vooroordeel leeft, dat ik door zwarte of witte machten wordt gebruikt.

Het zijn de priesters, die hemel en hel uitvinden om de menschen in slaafschen toestand te houden en dit is slechts een andere vorm van tyrannie. Wat gijzelf denkt, dat komt er op aan; niet wat een

ander denkt. In den ouden tijd werd gij levend verbrand, wanneer gij u tegen de kerk kantet: dat was de geliefkoosde remedie in Europa. Nu verbrandt gij degenen, die van meening met u verschillen, niet langer; gij theoretiseert, gij verintellectualiseert, gij verzint verklaringen en zegt: „Hij wordt door de zwarten gebruikt!"

Eenige jaren geleden waren er velen onder u, die mijn portret aan den muur hingen en gij hebt toen bloemen en kaarsen geofferd aan „Hem, die verwacht werd". Wanneer dan die beeltenis levend wordt en begint te spreken, dan neemt gij ze weg, de bloemen en kaarsen verdwijnen en gij verzint de woorden: „zijn weg" en „mijn weg", „zijn pad" en „ons pad". Gij zegt: „de Waarheid heeft vele aanzichten."

Zoolang het beeld slechts zwijgt, is het goddelijk, kunt gij het aanbidden. Uw vereering van de Meesters, uw gehoorzaamheid aan de *gurus*, uw werk en uw systemen komen voort uit de veiligheid van dit zwijgen. Laat de beeltenis op de plaat tot leven komen, zooals ik uit uw afbeelding gestapt ben en gij zult zien, hoe spoedig gij haar zult vernietigen, hoe spoedig gij met uw fijn, verradelijk denkvermogen de woorden: „zwart" en „wit" zult verzinnen, zult zeggen: „Wij zijn de eenige werkers," „Uw pad is verschillend van het mijne," Gij hebt een zeker werk te doen en het onze is een ander werk." Hoe volkomen verkeerd en schijnheilig.

Ik beweer, dat dit slechts kunstgrepen zijn van een listig denkvermogen. Gij zoekt louter bevrediging, vertroosting, doch geen begrip, dus schept gij een beeld, vindt gij een uitbuiter, gij buigt uw knie daarvoor en aldus gaat gij verder in uw begoochelingen. Ik ben niet cynisch, ook ben ik niet teleurgesteld; ik constateer slechts feiten om u aan te toonen, hoe gij gewoon zijt, te denken.

Ik neem — in tegenstelling met de uwe — een zeer besliste houding aan, waarin geen uitbuiting plaats heeft, en gij komt daar tegen op. Gij haalt het beeld van den muur en bedenkt nieuwe woorden, nieuwe zinnen in plaats van de oude: „Hij is niet de Verwachte, iemand anders zal komen om de wereld wederom op te bouwen." Gij weet, hoe het denkvermogen werkt, wanneer het conflicten en twijfeling wenscht te ontvluchten. Gij ziet de realiteit

niet onder oogen, want dit beteekent een handelende beslissing. Dus leeft gij voort in een schijnheilige wereld en er is in uw leven geen inzicht, geen teederheid en geen liefde. Ik bid u, kom niet tot mij, om mij te vereeren, want ik wensch niet te worden vereerd. Zelfs zou ik veel liever willen, dat gij mij nooit meer, als gevolg van een bedriegelijken eerbied in het verleden, zoudt groeten. Want er ligt in uw groet, in uw devotie geen rijkdom, geen diepte van gevoel, geen inzicht, omdat zij voortkomen uit angst.

Dus vrienden, kan er slechts ware handeling bestaan, die geboren wordt uit inzicht, wanneer verstand en hart in harmonie zijn. Op het oogenblik zegt uw verstand één ding en uw hart het andere. Omdat gij bevreesd zijt, groet ge mij met grooten eerbied, doch gij gaat heen en handelt precies tegenovergesteld aan wat ik verkondig. Waarom zijt gij niet even eerbiedig tegenover den man, die uw straten veegt, tegenover uw bedienden, uw vrouwen, uw kinderen en uw buurman? *Mij* groet gij, omdat gij bang zijt. En op deze wijze gaat gij door en leeft een leven van volkomen schijnheiligheid van den ochtend tot den avond, een bedriegelijk leven, een vervalscht leven. Indien gij in uw gedachten en gevoelens en dus ook in uw handelingen anders waart, zou deze wereld geheel verschillend zijn; er zou minder smart en minder physiek lijden wezen en er zou meer genegenheid, meer consideratie zijn. Nu is iedereen op zich zelf gericht, ieder zoekt zijn eigen beveiliging, zoowel financieel als op geestelijk gebied. En gij vraagt mij, of ik door de „zwarten" of door de „witten" wordt gebruikt — wat een kleurenvooroordeel! Hoe belachelijk wordt de mensch in zijn bedriegelijkheid. Zoolang gij bevreesd zijt, zullen deze onderscheidingen, die uit vooroordeelen worden geboren, bestaan. En omdat gij bevreesd zijt, zult gij uitbuiters zoeken, die u zullen exploiteeren, die kooien zullen bedenken, die u gevangen houden, die uw verstand en uw hart knevelen en smart verwekken.

VRAAG: *Gij hebt veel gesproken over menschlijk leed en menschlijken strijd en hoewel gij voortdurend praat over de noodzakelijkheid om de vele hinderpalen, die den strijd en het leed veroorzaken,*

weg te ruimen, zegt gij in het geheel niets over datgene, wat in de plaats komen moet van de leegte, die wordt veroorzaakt door deze voortdurende ontmanteling. Het komt mij als natuurlijk en zelfs onvermijdelijk voor dat dit proces, wanneer het wordt doorgevoerd, een opeenvolging van leegten moet achterlaten, telkens, wanneer een hinderpaal is weggeruimd en dat het einde een totale ledigheid zal beteekenen. Is dit, wat volgens u, uiteindelijk zal voeren tot de levensverrukking?

KRISHNAMURTI: Ik zeg over die verrukking, die levende realiteit niets omdat niemend, die haar waarlijk heeft ervaren, ze beschrijven kan. Gij moet ze voor uzelf verwezenlijken; gij kunt ze niet door middel van nabootsing, door beelden of woorden, kennen. Hoed u voor den mensch, die tracht, haar te beschrijven. De realiteit, die eeuwig-levend, immer zich zelf vernieuwt, kan niet onder woorden worden gebracht en wanneer zij wordt beschreven, wordt zij ledig en onecht.

Gij wenscht te weten, wat gij zult terug ontvangen voor datgene, wat gij opgeeft. Met andere woorden, gij verlangt een waarborg, een veiligheid in de plaats te ontvangen voor uw verloochening, uw offer. Ik spreek in het geheel niet over het offer, want dat is slechts een andere vorm van begoocheling. Waar inzicht is, daar heeft geen verloochening plaats, want alles, wat geen intrinsieke waarde heeft, verdort en valt door inzicht uit eigen beweging weg; de inspanning van het offer, van de onthouding bestaat dan niet langer. Thans geeft gij op, ten einde meer te ontvangen. Gij zegt: „Het is ongeestelijk om weelde te hebben dus moet ik van weelde afzien." Onder weelde verstaat gij dan ook: macht, positie in de maatschappij, gezag, genot, enz. Aldus wordt gij *Sanyasis*, d.w.z. asceten. Doch dit is niets anders dan de uiterste tegenstelling van het andere begeeren en houdt dus evengoed dezelfde eigenschap in van iets te willen verkrijgen. Gij wenscht, dat iemand een voorbeeld voor u opwerpe, dat gij kunt nabootsen en dat voorbeeld, dat gij als het eenige waardevolle aanziet, wordt voor u de geestelijke gids. Gij wenscht niet anders dan u te onderwerpen en uzelf in die onderwerping te verliezen, hetzij

in den arbeid of in den dienst voor anderen, of louter als een ontvluchten aan uw eigen conflict. Een dergelijk zich onderwerpen aan een systeem, dat onvermijdelijk uw verstand en uw hart vervormt, eischt, dat gij zult opgeven, dat gij zult verloochenen en offeren. Daarin is geen intelligentie; het is de vernietiging der intelligentie, vernietiging van het ware scheppende; toch zijn al uw godsdienstige en ethische systemen gebaseerd op het gelijkvormige en het offer. Ik beweer, dat er nimmer inzicht kan wezen, zoolang onderwerping aan een systeem bestaat, zij het geestelijk of ethisch. Zoolang het verstand de slaaf is van zucht naar bezit, kunnen de rechte waarden niet worden begrepen en aangezien de meeste denkvermogens gekluisterd zijn in onderwerping aan het gelijkvormige, in de zucht naar bezit, zeg ik: Wordt er u van bewust, dat uw verstand en hart op deze wijze gekluisterd zijn. Indien gij er u ten volle van bewust wordt, dat ge zoowel met uw verstand als met uw hart u aan de gelijkvormigheid onderwerpt, dan houdt gij met deze onderwerping op, omdat gij dan uw gelijkvormigheid, datgene, wat gij navolgt begint te onderzoeken; dan aanvaardt gij niemand als gezagdrager, omdat gij voortdurend onderzoekt en daardoor uw verstand soepel en waakzaam maakt en door deze waakzaamheid, deze soepelheid van het verstand, ontstaat de ware scheppende intelligentie, een levende harmonie, waarin het begrip schuilt omtrent de werkelijke waarden; vandaar dat het conflict dan ophoudt te bestaan.

Dit soort intelligentie nu is geheel verschillend van onthouding zonder inzicht, wat het idee verloochening beteekent, waarmee de meeste menschen bezwaard zijn. Verzaking houdt geen inzicht in, doch louter ledigheid, die slechts conflict voortbrengt.

Ik zeg u bijvoorbeeld, dat ceremonieën onbelangrijk zijn. In mijn oogen zijn zij onbelangrijk; erger, zij zijn zondig, want daar, waar de zonde heerscht, daar ontstaan ceremonieën. Veronderstel, dat gij ze opgeeft — ik bid u, ik vraag u niet iets op te geven — dan zon door deze verzaking van zelf sprekend een leegheid een niets ontstaan voor het verstand en het hart, die geoefend zijn in het zich onderwerpen aan gelijkvormigheid, aan het vereeren van gezag en het najagen van belooning. Wanneer gij daarentegen begint te

onderzoeken, wat de intrinsieke waarde is van alle menschelijke handeling en ge niet louter een vastgestelde maatstaf van het gezag aanneemt, dan begint gij voor uzelf de beteekenis in te zien van ceremonieën, of van het hiernamaals of van het conflict, dat schuilt in de zucht naar bezit. Daar uw verstand en hart eeuwen lang geoefend zijn in het zich onderwerpen aan het gelijkvormige, aan het najagen van bezit, bestaat er niet het inzicht om de juiste waarde te bepalen.

Daarom zeg ik: Wordt u bewust, ten volle bewust, dat gij op deze wijze u onderwerpt aan het gelijkvormige, dat u najagen, van wat geestelijk is, niet anders beteekent dan een ontvluchten aan uw eigen conflicten; dan zult gij in waarheid elk probleem onderzoeken en onder oogen zien en gij zult trachten er de intrinsieke waarde van te ontdekken.

3 Januari, 1933.

VIII

Het is door den nevel van uw eigen begeerten, strijd en begoochelingen, dat gij het uiteindelijk werkelijke, waaraan gij den naam van God, of waarheid of leven geeft, tracht te zoeken. Met deze vooropgestelde denkbeelden betreffende deze werkelijkheid tracht gij uw dagen door te brengen, levende in de schaduw van die uitbeelding. Nu is volgens mij deze manier van leven verkeerd, want daar, waar conflict, waar strijd en waar lijden zijn, kan geen begrip omtrent de waarheid wezen. Slechts, wanneer de strijd, de inspanning en de smart volkomen ophouden te bestaan, eerst dan ontstaat het inzicht van deze levende realiteit. Ik beweer dat deze eeuwige werkelijkheid, die niet kan worden waargenomen, die niet in woorden kan worden bevat, bestaat; zij kan niet door middel van eenig systeem of gedachte worden gerealiseerd, evenmin als door een pad. Wanneer gij een systeem volgt, bootst ge slechts na, wordt ge gelijkvormig; verstand en hart zijn niet soepel en als gevolg daarvan is er geen inzicht. Slechts wanneer er inzicht, wanneer er harmonie is tusschen verstand en hart, wanneer men voortdurend bewust is, d.w.z., wanneer men de intrinsieke waarde der

dingen onderscheidt en daarbij bevrijd is van de tradities van het verleden en de hoop op een toekomst, slechts dan ontstaat werkelijk besef van het eeuwige.

Wijsheid, dat is het levend werkelijke, kan niet worden beseft door de oppervlakkige aanwinst van andermans denkbeelden en theorieën of louter door kennis die men uit boeken vergaart. Zij kan alleen worden beseft door het inzicht in de conflicten en smarten, de gebeurtenissen en de reacties van het alledagleven.

Daar waar de zucht is naar bezit van eenigerlei soort, zij het stoffelijk of geestelijk — d.w.z.: het bezit van macht, rijkdom, geloofsovertuigingen of deugden — daar moet onwetendheid zijn; en deze begeerte staat het beseffen van de waarheid in den weg.

Alle geestelijke vereenigingen, religies en eerediensten verkondigen de noodzakelijkheid van inspanning en voortdurenden strijd ten einde de waarheid te ontdekken. Maar in mijn oogen is datgene, wat men vindt, als gevolg van strijd, geen waarheid, omdat dan hetgeen men ontdekt niets anders is dan de inblazing van eigen begeerte, die u bevrediging schenkt. Het denkbeeld alleen van het zoeken naar waarheid, is een begoocheling, want terwijl uw verstand en uw hart zich bezig houden met dezen strijd en zoeken naar de uiteindelijke realiteit van het bestaan, is uw leven niet anders dan een zich onderwerpen aan de gelijkvormigheid van vastgestelde begrippen. Hierdoor schept gij een afgrond tusschen uw leven en de waarheid. Gij beschouwt uw dagelijksch bestaan slechts als middel, als de weg tot die uiteindelijke realiteit en daarom verliezen uw menschlijke ervaringen en smarten hun beteekenis. Met andere woorden: omdat het leven een vreeselijk conflict een onophoudelijke strijd, een vermoeiend probleem is, zoekt gij een oplossing, die gij waarheid noemt. Dit zoeken is louter een vluchten uit het conflict en dat noemt gij waarheid.

Slechts wanneer het conflict door het ontwakend intellect ophoudt te bestaan, wanneer gij niet langer van het leven een probleem maakt, dat behoort te worden opgelost, slechts dan heeft de realisatie plaats van de levende realiteit.

Gij zijt gevangen in het net van lijden; er heeft een strijd plaats

om te bestaan en een strijd om gelijkvormig te wezen; gij hebt het vraagstuk van uitbuiting, zoowel economisch als geestelijk, in het leven geroepen en gij zoekt ijverig naar een manier om er aan te ontsnappen. Wanneer gij daarentegen een probleem tegemoet treedt met de intensiteit van uw geheele wezen, met de volheid van uw verstand en uw hart, dan wordt gij bewust van de oorzaak der vele conflicten en daardoor wordt gij ervan bevrijd.

Neem een voorbeeld: Veronderstel dat iemand sterft, dien gij zeer hebt lief gehad. Er heeft dan een intens lijden plaats. Wat is uw onmiddellijk verlangen? Gij wenscht gelukkig te zijn, iets te vinden, dat u bevrediging, vrede en vergetelheid voor uw groote smart zal schenken. Dus verliest gij uzelf óf in het najagen van genoegens, óf in het zoeken naar een systeem of theorie die u vertroosten zal. Daardoor zoekt gij louter te ontvluchten aan het centrale punt van strijd, waaruit smart voortkomt en in deze vlucht schept gij nieuwe problemen, die geen intrinsieke waarde hebben.

Wanneer gij daarentegen intens leeft en iedere ervaring ten volle benadert ieder voorval van het leven met uw geheele wezen aanvoelt, dan zult gij niet trachten te ontvluchten; op deze wijze zult gij voor uzelf de ware beteekenis van iedere ervaring, ieder voorval in het leven ontdekken. Op die manier ontdekt gij de oorzaak van lijden in de diepte van uw eigen intellect.

De oorzaak van het lijden ligt in het onvolkomene van verstand en hart in handeling. Gij leeft niet ten volle in een ervaring, omdat uw verstand en hart verlamd zijn door traditie en door de hoop op een toekomst. Neem elke willekeurige handeling in uw leven en let op, wat er met uw denken en voelen plaats vindt. Of gij brengt uzelf door middel van uw idealen in overeenstemming met een toekomst, of gij wordt door een traditie in het verleden, door een geloof of een herinnering beperkt en het is vanzelfsprekend, dat gij, op deze wijze gekluisterd, de beteekenis van het heden met zijn reacties en de botsing der ervaringen niet begrijpen kunt. Slecht wanneer verstand en hart vrij zijn, zoowel van het verleden als van de toekomst, kunt gij in die realiteit leven, die eeuwig in het heden is.

Indien gij het denkvermogen van het verleden wilt bevrijden, dient

gij tot het volle besef te komen, dat gij een gevangene zijt en in dit voortdurend bewustzijn, zult gij niet langer trachten te ontvluchten, zult gij niet langer een oplossing, een weg om te ontkomen, zoeken. Op deze wijze zult gij beginnen, de muren te vernietigen van de vele begoochelingen, die u gevangen houden, de onechte waarden, die uw verstand en uw hart verlammen.

Door dit bewust zijn zullen uw herinneringen en belemmeringen uit het verleden geactiveerd worden zonder dat gij het onderbewustzijn analyseert, zonder, dat gij in het verleden behoeft te graven, doch door de volledigheid van uw handeling in het heden, zult gij ze oplossen.

Zoolang dus verstand en hart verlamd, misvormd zijn door het onvolkomene van de handeling, die verleden en toekomst schept, zoowel als het „ik" besef, kan het leven niet waarlijk worden begrepen, kan de volheid van in het heden te leven — en dat alleen beteekent eeuwigheid — niet worden beseft.

Allereerst dient men volkomen bewust te wezen van de belemmeringen en uit dit bewustzijn wordt het ware intellect geboren, dat niet langer tracht te vluchten; dan is er harmonie, de ware spontaniteit van handeling. Doch thans tracht ge louter kennis of ervaring opeen te stapelen en hierdoor hoopt gij te komen tot volle besef van de waarheid.

4 Januari 1933.

TOESPRAKEN IN HET EIKENBOSCH TE OJAI.

VIII.

Sommigen beweren dat de waarheid, waarover ik spreek, uitsluitend bereikt kan worden door zelfverloochening en eenzaamheid, door volkomen afstand te doen van de wereld en zich terug te trekken in de afzondering van een klooster of de rust van een woud. In Indië gebeurt het nog wel dat enkele personen zich telkens weer terug trekken in de wildernis, weg van de conflicten, de onrust en de concurrentie van de wereld, en daar trachten zich zelf te verliezen in meditatie.

Ge behoeft u niet terug te trekken in een klooster, ge behoeft niet in een woud te gaan om de waarheid te vinden; ik zeg, dat waar ge ook zijt, wat uw werk ook is, ge *in* dat werk door uw aanpassings-vermogen, door uw inzicht, door uw strijd tot de verwezenlijking kunt komen van wat eeuwig is. Om het leven, de waarheid, of welke andere naam ge zoudt willen geven aan die levende werkelijkheid, te begrijpen, kunt ge er niet aan ontkomen, voor allerlei dingen verantwoordelijk te zijn. Ge moet ze op een nieuwe wijze begrijpen, zóó dat ze u niet langer aan banden houden. Door dit inzicht zult ge komen tot het onderscheiden van het ware. Voortdurend oplettend onderscheiden zonder nevenbedoeling, zonder uzelf om te vormen naar een ideaal, zonder het verlangen iets te ontvluchten, maakt den geest wakker en plooibaar.

Indien uw geest niet sereen is bij het onderscheiden van het ware, zult ge niet begrijpen wat boven tijd uitgaat. Ge stelt u voor dat ge door uw talent of techniek te volmaken op den duur wel tot die verwezenlijking, die eenheid van het leven zult komen, die geen dood in zich heeft. Ge meent dat ge een volmaaktheid van den geest zult bereiken, indien ge uw eigen bewustzijn, uw eigen persoonlijkheid, uw ego, langzaam aan tot ontwikkeling brengt, terwijl dit alles slechts een toenemen van bekwaamheden beteekent.

Ik zeg dat het volmaken van den geest niet afhangt van de vermeerdering van ervaring, evenmin als de zorgvuldige bijeenzameling van vele deugden tot de waarheid leidt. Hoe schitterend gij uw ik-zucht ook moogt omkleeden, hoe heerlijk, hoe allesomvattend ook,

zij zal altijd onvolmaakt blijven. Daarom kunt ge niet de waarheid, die liefelijkheid van het leven, bereiken door vermeerdering, door groei, door de ontwikkeling van het ik-bewustzijn. Door in het heden te zoeken naar inzicht in ervaring, verandert ge niet alleen alles wat om u is, maar ge laat als het ware dat onjuiste begrip van vooruitgang varen.

Vaardigheid is tijd. In den loop der tijden leert ge hoe ge een bepaalde vaardigheid kunt ontwikkelen. Die vaardigheid, hoe verfijnd, verlicht en dynamisch, zal niet de verwezenlijking van de waarheid brengen.

Indien ge inderdaad belang stelt in deze levende werkelijkheid, dan zult ge u niet bekommeren om tijd. De meeste menschen in de wereld maken het zich moeilijk met het vraagstuk van den dood en het hiernamaals; ik zeg echter, dat een mensch die zoekende is naar inzicht in het leven, zich niet met den dood zal bezighouden. Beschouwt gij den doed, hetzij met afkeer of met het verlangen om het leven te ontvluchten, dan schildert gij den dood op het doek van het leven en daardoor schept gij het waanbeeld van tijd. Slechts door inzicht, door bevrijd zijn van de gebondenheid die idealen, verlangens en vertroostingen veroorzaken, zult gij u zuiver bewust worden van de juiste beteekenis van het heden en volgens mij ligt in het begrijpen van het heden het oneindige.

Oneindigheid is niet voortgezette tijd. Alleen het nu, het heden bestaat. Indien gij in staat zijt het heden te begrijpen, dan zijt gij volkomen los van tijd, en zoo is er altijd durend leven, waarin het waanbeeld van persoonlijkheid niet meer bestaat. Tijd geworteld in de persoonlijkheid, is door persoonlijkheid voortgebracht.

Zoo is, van mijn standpunt uit, het begrip van vooruitgang evenals het geleidelijk door verloop van tijd verkrijgen van inzicht, geheel foutief. Inzicht verkrijgt gij door er intens naar te verlangen. Indien uw vurige begeerte naar inzicht uitgaat, dan zal geen enkele theorie, denkbeeld, instelling, godsdienst of persoon u in den weg staan; uw geest zal voortdurend waakzaam en plooibaar zijn, en uit die voortdurende waakzaamheid en plooibaarheid zal verlichtheid voortkomen. Om dat te bereiken geef ik u geen enkel systeem, dat

gij kunt volgen. Wanneer gij een systeem volgt, wordt uw geest beperkt. Aan een mensch op zoek naar de waarheid, geeft elke dag, elke gebeurtenis, een nieuw begrijpen.

Velen meenen door het volgen van een systeem of een pad, te zullen komen tot die verwezenlijking van het allerhoogste, en de verrukking van het leven te zullen begrijpen. Van mijn standpunt gezien, is het niet mogelijk die uiterste werkelijkheid te bereiken door een systeem, dat slechts de in woorden weergegeven ervaring van iemand anders is. Iets wat verklaard kan worden is geen waarheid.

De geest kan alleen volmaakt worden door intelligentie. Intelligentie is gedachte, bevrijd van de beperking der individualiteit. Intelligentie wordt verruimd door een aanhoudend handelen, dat vrij is van de kern der zelfzucht. De geest wordt volmaakt, zoodra hij niet meer vervuld is van de gedachte aan zichzelf; dan is er die rust, die vrede, die de eeuwige vernieuwing van het leven zelf is.

Thans lijden de meeste menschen; zij worden geheel in beslag genomen door smart en zijn de slaaf van voorbijgaande genoegens. Verdriet doet u nadenken, noopt u tot overpeinzen; maar het zoeken waartoe gij door smart gedreven wordt, doet gij niet om inzicht — doch om vertroosting te verkrijgen, en daarom stelt gij u tevreden met verklaringen. Uw zoeken gaat uit naar verfijning in den uitleg; ge vraagt niet naar het werkelijke inzicht in dit leven omdat dit groote gedachten vereischt. Door verklaring, door ontleding stelt gij u voor, dat gij uw smart zult overwinnen. Integendeel, gij overdekt alleen uw smart, evenals de wateren van het meer overdekt zijn met groen schuim. Uw verklaringen en godsdienstige begrippen verlammen uw begeerte naar inzicht. Omdat gij bang zijt, geheel alleen te staan, hebt gij behoefte aan een gecompliceerde theorie, waar uw geest zich aan vast kan klampen en die u hoop en bemoediging zal geven.

Neem b.v. wat velen overkomt, wanneer zij worden gegrepen door de smart over den dood. Iemand die gij liefhebt sterft en men heeft u gezegd of gij hebt gelezen, dat er een leven na den dood is, dat de persoon die gij lief hebt, voortleeft in een andere wereld en dat gij met die persoon in de toekomst vereenigd zult worden. Uw

vurige begeerte om tot inzicht te komen, wordt in slaap gesust door die verklaring, maar indien gij nadenkt, zult gij bemerken, dat gij het vraagstuk van den dood niet hebt opgelost, maar slechts hebt uitgesteld. Waar dit begrip van persoonlijkheid, van vereeniging, bestaat, daar is dood. Dood is alleen bewustheid van uw eigen eenzaamheid, uw eigen leegheid, uw eigen verlatenheid, en slechts wanneer gij volkomen los van uzelf zijt, van uw ik-bewustzijn, uw persoonlijkheid, is er geen dood meer, omdat er dan noch vereeniging, noch scheiding is.

Wanneer de geest zich bezig houdt met verklaringen, in plaats van met onderzoeken, kan hij zich wel aangenaam voelen, maar zijn rust zal niet duurzaam zijn. De geest kan alleen dan rijk, sereen, in zich zelve volledig zijn, wanneer er inzicht is en inzicht kan nooit geboren worden uit verklaringen, maar alleen uit uw eigen begrijpen van iedere gebeurtenis, of iedere inwerking, op elk moment van den dag. Dan hebt gij een geest, die niet langer onrustig is, maar plooibaar, teer en voortreflijk in zijn zoeken.

Wat maakt de geest meestal onrustig? Uw ontelbare wenschen en onbevredigde verlangens; om dit hunkeren naar onbevredigde verlangens in bedwang te houden, hebt ge een zedeleer. Nu zeg ik u — en ik hoop dat gij mij niet verkeerd zult begrijpen — dat gij ten eenenmale vrij moet zijn van ethische beginselen. Dat wil zeggen, dat uw geest zich niet langer moet bezighouden met het verwerven van eigenschappen en deugden, met verdeeldheden en onderscheidingen. Wilt ge een geest hebben, die rustig is, die zich zelf steeds vernieuwt, die volledig is, die niet verontrust kan worden door haat, afgunst, begeerigheid en zucht naar bezit, dan moet gij niet langer een slaaf zijn van uw eigen onbevredigde verlangens. Bij die rust van den geest, ontstaat een onpersoonlijke, objectieve blik op het leven, die geen onverschilligheid is. Gij zijt dan in staat tot het geven van uw geheele aandacht aan het begrijpen van iedere opwelling in denken en voelen.

Ik heb niet gesproken over ontroering, omdat liefde in zich zelf volkomen is. Elkeen weet wat liefhebben beteekent; het verstand echter sluipt er binnen en verwoest die liefde; daarom spreek ik zoo uitvoerig over het verstand.

Wanneer er inzicht is, dan is de geest compleet, volledig; hij spant zich niet langer in en er is de vreugde van de volkomen stilte en eenzaamheid. Inzicht wordt alleen geboren uit zoeken en voortdurend onderscheiden, en wanneer ge zoo zoekt wordt uw verlangen niet langer afgesloten, begrensd en tevreden gesteld door woorden van troost en verklaring. Zoo gaat uw verlangen dan haar eigen weg, en vernielt daarmee alle systemen, alle tradities — de traditie van Krishnamurti, die gij hebt in het leven geroepen, eveneens. Ge moogt dan al vereenigingen en godsdiensten hebben verlaten, indien ge, wat ik zeg, weer vervormt tot een systeem, dan zoekt ge niet de waarheid; ge gebruikt uw energie slechts voor iets, dat nutteloos en vergankelijk is.

VRAAG: *Hebben Christian Scientisten en zij die de Nieuwe Gedachte zijn toegedaan gelijk, wanneer zij aannemen, dat gezondheid en voorspoed kunnen worden verkregen, mits men voortdurend vasthoudt aan het geloof in gezondheid en voorspoed? Is er een bepaalde wet in het heelal, die dit mogelijk maakt?*

KRISHNAMURTI: Indien uw geest voortdurend bezig is met voorspoed en gezondheid, dan zult ge ze natuurlijk krijgen. Er bestaat geen geheimzinnige wet hiervoor; wat ge hebben wilt krijgt ge ook. Er zijn oorlogen in deze wereld, omdat de menschen alles er voor over hebben, om voorspoed te verkrijgen en velerlei dingen te bezitten. Uw patriotisme gaat zoover, dat ge bereid zijt, elkeen te dooden die uw voorspoed in den weg staat, en daarom zijn er oorlogen en de belemmeringen, die door grenzen ontstaan.

Indien uw geheele belangstelling in het leven er naar uitgaat, om voorspoedig, behagelijk, rijk en weldoorvoed te zijn, dan zal uw geest voortdurend deze dingen zoeken. Ik verhef mijn stem er niet tegen; het is uw eigen zaak.

Voorspoed sluit zelfzucht in, verlangen naar onderscheidingen stand en bezit en daaaom kan zij u onmogelijk het inzicht schenken, dat eeuwig is. Door uitsluitend gezondheid te zoeken, door overvloed te begeeren kunt ge nimmer tot het begrip van het eewige komen. Gezondheid en voorspoed zijn vergankelijk. Ge moet gezond zijn, dat spreekt vanzelf; maar gezondheid is niet het belangrijkste. Wanneer

een mensch diepe smart heeft, let hij niet op gezondheid en voorspoed. Al geeft ge hem gezondheid, al geeft ge hem rijkdom, wanneer geest en hart uit hun evenwicht en rusteloos zoekende zijn, dan komen deze dingen hem ijdel voor. Zij bevatten niet dien rijkdom van het leven, die een onuiputtelijke bron van kracht is en mijn wensch is het, u het essentieele te helpen onderkennen. Wanneer ge uw geheele belangstelling geeft aan het essentieele, is er vrede in u en uit die vrede ontstaat een voorspoed, die niet ten koste van de groote massa verkregen wordt.

VRAAG: *Hoe kan men den geest blijvend bevrijden van gecompliceerde en verwarrende gedachten, dikwijls veroorzaakt door een schok in de kinderjaren? De psycho-analytische methode biedt hulp bij het teruggaan tot aan de bron van de mentale stoornis, maar heft ze in het algemeen niet op. Waarom zouden de hinderlijke gedachten nog aanhouden, wanneer men er niet langer bevreesd voor is?*

KRISHNAMURTI: De meeste menschen leven in hun herinneringen. Gisteren heeft groote beteekenis voor het heden, en het volledige begrijpen van vandaag doet het morgen geboren worden. Dit is geen duistere uitspraak. Indien gij er over nadenkt, zult ge zien dat ze juist is. Herinnering is slechts onvolledig denken. De ervaring, die in het heden niet begrepen is, blijft achter als herinnering en ge kunt slechts vrij zijn van herinnering, indien uw ervaring in inzicht volkomen wordt.

Indien ge volledig, intens en in het heden leeft, met groote plooibaarheid van geest, dan is er geen herinnering aan gisteren, geen gecompliceerdheid, geen zoekend terugzien op de gebeurtenissen van gisteren; maar indien ge vandaag onvolledig leeft, schept ge de complexen van morgen. Ge dooft voortdurend den gloed van het leven in het heden, en ge wenscht te weten, hoe ge vrij wordt van de complexen, die uit dat gemis aan voortdurende zelf-herziening ontstaan. Ik zeg: Zie niet naar het verleden, maar leef in het heden, met de blijheid der verrukking. De intensiteit, waarmede ge in het heden leeft, vaagt alle complexen, alle persoonlijke eigenaardigheden en stokpaardjes en de gebrekkigheid van het verleden weg.

6 Maart 1932.

KRISHNAMURTI BIJ EEN BRITSCH-INDISCHE FAMILIE

(Uittreksel van een artikel uit de Birmingham Post te Birmingham in Engeland).

Er waren overal bloemen — groote hoeveelheden chrysanten en stokrozen; nieuwe overtrekken op stoelen en kussens en witte gordijnen, in het midden bij elkaar gehouden, eenigszins gelijkend op de Engelsche dames met haar dunne middeltjes uit de negentiger jaren. Op de kapstok in de gang hing een dikke slinger bloemen, die schitterde van zilveren loovertjes.

Krishnamurti, van wien door dr. Annie Besant was voorspeld dat hij de Messias was, en voor wiens opvoeding in Europa zij een enorm groot bedrag aan geld had uitgegeven, bracht een bezoek van een week aan dit Indische gezin. Bij zijn aankomst was hij gekleed in een eenvoudige witte dhoti. Krishnamurti heeft een prachtige kop, fijne gelaatstrekken en volmaakte manieren, die den gemiddelden modernen Engelschman beschaamd zouden maken. Bijzonder opmerkelijk was bij hem de volkomen afwezigheid van het verlangen om indruk te maken. Alles, wat eenigszins ging in de richting van lof scheen hem zelfs te hinderen.

Na hun sandalen voor de deur te hebben uitgetrokken, betrad de heele familie de eetkamer — die eigenlijk een graanschuur was met steenen vloer, tot dit doel gebruikt. We zaten op heel lage vierkante bankjes, blauw met goud geverfd, mel vóór ons iets hoogere bankjes voor onze borden en glazen. Iedereen zat met gekruiste beenen op de gemakkelijke manier, die voor Europeanen moeilijk is om na te doen. Naast me zat iemand, die er uitzag als een dichter, met een knap gezicht. Hij vertelde me een en ander over Krishnaji's leer. „Al onze moeilijkheden komen voort uit onze instinctieve begeerte naar bezit," zeide hij mij. „De mensch hunkert aanhoudend naar bezit. Geld, eerbewijzen, aanbidders — het is alles het zelfde. Ware hij volledig in zichzelf, dan zou hij niet behoeven te streven naar al deze dingen, in de hoop hierin een panacee te vinden voor zijn onvolledigheid".

Den volgenden morgen werden vroolijk gekleurde roode, blauwe en purperen kleedjes op een schaduwrijk gedeelte van het erf gelegd

en onder een groote champar-boom was een zitplaats met kussens, eenigszins gelijkend op een troon. Om negen uur kwamen hier een aantal familieleden en vrienden van de familie bijeen; eveneens de belangrijkste professoren van de naburige universiteit. Krishnamurti ging eenigszins verlegen op den troon zitten, na de kussens opzij te hebben gelegd. In persoonlijk comfort stelt hij geen belang. „Dit zal geen lezing zijn, het is een discussie", zeide hij vriendelijk. „Ik ben hier, om uw vragen te beantwoorden."

Een uur lang beantwoordde hij de vragen over levenskunst, over geluk, over idealen, over de oplossing van conflicten in eigen binnenste. Zoodra iemand niet voldaan bleek over het antwoord laakte hij onmiddellijk zichzelf. „Neem mij niet kwalijk — ik ben niet duidelijk genoeg". En zonder een zweem van ongeduld tegenover zijn dikwijls veeleischende vragenstellers begon hij weer op nieuw.

Na de lunch kwamen we op de veranda samen, en er vormde zich een kring, hoofdzakelijk bestaande uit de bewonderende kinderen van den huize, die een kruisvuur van vragen tot hem richtte. „Wat eet ge?" „Welke lichaamsbeweging neemt ge?" „Is het verkeerd om te drinken?" „Gelooft ge in het huwelijk?" „Vind ge, dat men de menschen niet lief moet hebben?"

„Liefde zou voor allen gelijk moeten zijn. Het einddoel van de emoties is liefdevolle ongehechtheid. In staat te zijn lief te hebben, zonder gehecht te zijn (dat is: strevend naar bezit) is de absolute volkomenheid van de emotie. Gehechtheid geeft geen bevrijding; alleen smart, vroeg of laat".

„Gelooft ge in het leven hiernamaals?" vroegen wij.

„Wat komt het er op aan", antwoordde hij luchtig. „De mensch die volledig is, denkt niet aan de toekomst en leeft niet in het verleden. De oneindigheid is nu. De mensch is zoo bekrompen door zijn slaafsch volgen van stelsels, zijn vrees voor gezag, voor conventies, voor de maatschappij, dat hij bij zijn poging, op een bepaalde manier te leven, het leven zelf vergeet."

Elken avond om zes uur hield Krishnamurti een lezing voor een enorm groot gehoor van uitsluitend Indiërs. De meesten van hen

zaten op den grond — het was in de open lucht — maar enkele Parsi dames (meer Westersch in haar gewoonten) en ik zaten op stoelen. Krishnamurti sprak van een soort van tooneeltje, weelderig behangen met lichtroze guirlandes. Een versterker maakte zijn woorden duidelijk verstaanbaar.

„Volg niet een ander na. Dat is het gif, de vloek van het leven. Wees uzelf. Het doel, dat de geest moet nastreven is het ontwikkelen van het persoonlijke éénig-zijn. Oordeel anderen niet. Ge oordeelt alleen, wanneer ge de slaaf zijt van een stelsel. Waarom begeert ge een wil? Wil is alleen de inspanning, die uit weerstand geboren wordt, wanneer er verdeeldheid is tusschen denken en voelen. Waarom zou men consequent zijn? Te zeggen: „Ik doe dit, omdat ik 't moet", is niets waard. Handeling moet volledig, vrij, spontaan zijn."

Hij predikte niet de ontkenning van begeerte, zeide hij. „Begeerte is de beweegkracht achter elken daad. Indien ge het leven wilt vervullen, moet ge groote verlangens koesteren. Dit voert tot ervaring. Noodig elke ervaring tot u, ten einde elke ervaring te overwinnen."

Den laatsten dag van het bezoek was er geen lezing; alleen onformeele huiselijke discussies. 's Avonds danste een van de kinderen voor „Krishnaji". Een karmozijn rood kleed werd op het grasveld uitgespreid, twee koperen kandelaars stonden er achter, vanwaar wierookstokjes flauwe rookwolkjes in de lucht verspreidden. Daartegenover was een lange border met goudsbloemen, en daartusschen was een lampje verborgen. In dit zwakke licht liet het meisje haar roode rokjes uitwaaien op den klank van vreemde, geheimzinnige muziek. Krishnamurti heeft groote waardeering voor kunst in al haar uitingen.

Zijn eenige andere afleiding, terwijl hij bij ons was, bestond uit een autorit naar de Maidan (een grasvlakte met veel bosch). Hier bleef de wagen in het zand steken; en ofschoon Krishnamurti stof en hitte onaangenaam vindt, wilde hij niet in den wagen blijven, maar stond hij erop, den chauffeur te helpen, hem weer op gang te krijgen, zwoegend tot hij transpireerde en geheel verhit was. Klasse-

verschillen bestaan niet voor hem, en zijn omgangsvormen ten opzichte van het dienstpersoneel waren even hoffelijk als tegenover zijn gastheer en gastvrouw. Toen hij wegging boog hij tegen elk van hen en hij stond niet toe dat iemand zijn bagage droeg, dan hij zelf. „Nooit tevoren hebben wij zoo diep het vertrek van iemand uit dit huis gevoeld", zeiden zij later.

NIEUWSBRIEF.

Krishnamurti verliet Bombay op 11 Maart, na een kort bezoek aan Adyar om Dr. Besant te bezoeken, hij bereikte Egypte op den 18den en vertrok den 27sten uit Alexandrië naar Griekenland. Deze tusschentijd in Egypte gaf hem de gelegenheid, een week uit te rusten in de nabijheid van de groote Pyramiden — een rust die zeer noodzakelijk was na zijn ziekte kort tevoren in Benares, die hem verhinderde eenigen tijd in Darjeeling door te brengen.

Hij bereikte 29 Mei Athene. In Kastri, een prachtige voorstad van Athene, was een bijeenkomst van 1 tot 6 Juni. Ongeveer 30 personen namen hun intrek in het hotel te Kastri voor den duur van de bijeenkomst; maar daarenboven kwamen dagelijks velen uit Kephissia en Athene, om Krishnamurti's toespraken te hooren en het aantal toehoorders overtrof op de laatste twee dagen de 300.

Te oordeelen naar het aantal, dat de toespraken bijwoonde, was de bijeenkomst klein; verre echter van afbreuk te doen aan de aantrekkelijkheid, was dit eerder een gelukkige omstandigheid, vooral in verband met de moeilijkheid van de taal, die een vlotte vertaling in het Grieksch gedurende de toespraken zelf noodig maakte. Dank zij de algemeene gretige belangstelling, die ruimschoots opwoog tegen de taal-moeilijkheid was Krishnamurti in staat, eenige van zijn begrippen met groote klaarheid en kracht toe te lichten.

De toespraken werden gehouden in een afgezonderd dennenbosch, elken morgen om 11 uur. Krishnamurti was buitengewoon krachtig, en discussieerde evenals in Britsch Indië over verscheidene vragen met zijn gehoor, waardoor de toespraken bijzonder onvormelijk

werden. Op de toespraak volgde iederen dag een discussie. Evenals overal elders stond hij een aantal interviews toe.

Het dagelijksche gehoor was gevarieerder dan in eenige andere bijeenkomst in Europa of Amerika, en er was een intense belangstelling. Het gehoor bestond, behalve uit menschen uit den middenstand en ontwikkelden, ook uit hôtelpersoneel, gens d'armes, landarbeiders en werklieden. Het volgende gesprek tusschen twee werklieden, kort en zakelijk, werd opgevangen na een toespraak: „Kon je volgen wat hij zei?" „Ja. Hij zei, dat we niet menschelijk waren." „Ben je 't daarmee eens?" „Kun je 't tegenspreken? Verschillen wij zoo heel veel van dieren?"

Den 7den Juni 's avonds hield Krishnamurti een openbare lezing in het Palace Theater in Athene voor een zeer oplettend gehoor. Aan zijn bezoek hebben de couranten zeer veel waardeerende artikelen gewijd.

Krishnamurti reisde 12 Juni van Griekenland naar Italië. Een bijeenkomst was georganiseerd in een klein plaatsje aan het Lago Maggiore, Alpino Fiorente bij Stresa, van 28 Juni tot 10 Juli. Daarna volgde het Ommen Kamp van 26 Juli tot 14 Augustus, in drie perioden verdeeld, waarop een bijeenkomst te Oslo in Noorwegen volgen zal van 1 tot 10 September.

Krishnamurti gaat in het begin van October van Europa naar Indië, en zal daar eenige te voren nog niet bezochte plaatsen aandoen. Hij is van plan, half Januari 1934 uit Indië te vertrekken en zal Burma, Java, Australië en Nieuw Zeeland bezoeken, waarna hij in Juni tijdig voor het Ojai Kamp 1934 in Californië aan zal komen.

MEDEDEELING.

In het kamp te Ommen heeft Krishnamurti op 5 Augustus een toespraak gehouden voor de Radio, welke door de H.I.R.O. werd uitgezonden. Hij gaf hierin een kort overzicht van zijn gedachten, en behandelde een vraag over religieuze, en een over maatschappelijke problemen.

Deze lezing is in het Hollandsch in druk verschenen bij het Agentschap van de Star Publishing Trust te Scheveningen, onder den titel „Het Probleem van dezen Tijd"; de prijs is tien cent.

Bericht van de Administratie.

Wie kan ons helpen aan het Jan. Febr. Juli en Sept.-nummer van jaargang 1930?

Wie aan de geheele jaarg. 1930/31? Prijsopgave gaarne Amsteldijk 76.

Inbinden jaargangen.

Vorige jaren is dit steeds gedaan door Mevr. C. van Leeuwen, Thérése Schwarzestraat 13[I], Amsterdam.

Willen degenen, die ook dit jaar dit wenschen, zich rechtstreeks wenden tot haar? De prijs is f 1.70, losse banden f.—.

Ook vorige jaarg. en Engelsche kunnen nog gebonden worden in het bekende geel met zwarte bandje met gouden rugtitel. Prijs voor iederen jaargang naar dikte.

Geldzendingen ook s.v.p. rechtstreeks aan Mevrouw van Leeuwen,

---

STER BULLETIN

UITGAVEN:

HOLLANDSCH	Mrs. J. M. Selleger-Elout, De Reigertoren, Bergen, N. H.
ENGELSCH	The Star Publishing Trust, 2123 N. Beachwood Drive, Hollywood, California.
FINSCH	Miss Helmi Jalovaara, Vuorikatu 5-B, Helsingsfors
FRANSCH	Mme. Zelma Blech, 21, Avenue Montaigne, Paris VIII
DUITSCH	Dr. Annie Vigeveno, Viktoriastrasse 7, Neubabelsberg.
GRIEKSCH	Mr. N. Carvounis, 20 Homer St., Athens.
HONGAARSCH	Mrs. Ella von Hild, Lógodi-utca 3, Budapest, 1.
IJSLANDSCH	Mrs. A. Sigurdardottir Nielsson, Langarnesi, Reykjavik.
ITALIAANSCH	Mr. Grant A. Greenham, P. O. Box 155, Trieste.
MALEISCH JAVAANSCH	Mej. J. L. Rijkschroeff, Posttrommel 30, Bandoeng, Java.
NOORSCH	Dr. Lilly Heber, Box 34, Blommenholm, Norway
DEENSCH	Mr. E. J. Wiboltt. Gl. Kongevej 86 A, Copenhagen.
POOLSCH	Countess Helen Potulicka, Moniuszki 4/7, Warsaw.
PORTUGEESCH	Col. O. Garçao, Rua Barata, Salgueiro 53-2, Lisboa. Sr. A. A. de Souza, Rua General Canara, 67-2° andar Rio de Janeiro, Brazilië.
ROEMEENSCH	Mrs. Stefania Rusu, Piata Lahovary No. 1, Bucuresti I.
SPAANSCH	Sr. Francisco Rovira, Apartado No. 867, Madrid. Sr. A. de la Pena Gil, 28-A Iturbide St., Mexico City Dr. Damaso Pasalodos, Apartado 2474, Havana.

THE STAR PUBLISHING TRUST

(rechtspersoon in Nederland).

BUREAUX: Beachwood Drive, Hollywood, California, U. S. A.
6. Tavistock Square, London, W. C. 1, England.

VERTEGENWOORDIGERS:

ARGENTINIË:	Sr. José Carbonne, Avenida de Mayo 1370, Buenos Ayres.
AUSTRALIË:	Mr. John Mackay, 13 Burrawong Avenue, Mosman, N. S. W.
BELGIË:	M. Moise Nicolay, 50 Rue Baron de Castro, Brussel.
BRAZILIË:	Sr. A. A. de Souza, Rua General Camara, 67-2 andar, Rio de Janairo.
BRITSCHE EILANDEN:	The Star Publishing Trust, 6 Tavistock Square, London, W. C. I.
CANADA:	Mr. Jac. Logie, 420 Vancouver, St. Victoria, B.C.
CHILI:	Sr. Armando Hamel, Casilla 3603, Santiago.
COSTA RICA:	Mrs. Edith Field Povedano, Apartado 206, San José.
CUBA:	Dr. Damaso Pasalodos, Apartado 2474, Havana.
CZECHOSLOWAKYA:	Mr. Joseph Skuta, Ostrava-Kunicky 290.
DENEMARKEN:	Mr. E. J. Wiboltt, Gl. Kongevej. 86 A, Copenhagen.
DUITSCHLAND:	Mr. James Vigeveno, 7 Viktoriastr., Berlin-Neubabelsberg.
FINLAND:	Miss Helmi Jalovaara, Vuorikatu 5-B, Helsingfors.
FRANKRIJK:	M. E. Bondonneau, 4 Square Rapp, Paris.
GRIEKENLAND en CYPRUS:	Mr. N. Carvounis, 20 Homer St., Athens.
HOLLAND:	De Heer M. Ch. Bouwman, (Giro 28707), Alkmaarschestraat 1, Scheveningen.
HONGARIJE:	Mrs. Ella von Hild, Lógodi-utca 3, Budapest, I.
IJSLAND:	Mrs. A. Sigurdardottir Nielsson, Langarnesi, Reykjavik.
BRITSCH INDIË:	The Star Office, Rishi Valley, Kurabalakota P. O. Chittoor Dist.
ITALIË:	Mr. Grant A. Greenham, P. O. Box 155, Trieste.
LETLAND:	Miss Vera Meyer-Klimenko, Baznicas'iela 34dz.8, Riga.
MEXICO:	Sr. A. de la Pena Gil, 28-A Iturbide St., Mexico City.
NEDERLANDSCH-INDIË:	
NIEUW ZEELAND:	Mr. T. Tidswell, 66 Williamson St., Epsom, Auckland.
NOORWEGEN:	Dr. Lilly Heber, P. O. Box 34, Blommenholm.
OOSTENRIJK:	Dr. Richard Weiss, Schelleingasse 9, vii-6, Vienna IV.
POLEN:	Countess Helen Potulicka, Moniuszki, 4/7, Warsaw.
PORTORICO:	Sr. Enrique Biascoechea, Box 1334, San Juan.
PORTUGAL:	Col. O. Garçao, Rua Barata Salgueiro 53-2, Lissabon.
ROEMENIË:	Mr. Silvin Rusu, Piata Lahovary No. 1, Boekarest I.
SPANJE:	Sr. Francisco Rovira, Apartado No. 867, Madrid.
VEREENIGDE STATEN:	Mr. E. B. Osborne, 100 E. 42 nd St., New-York City.
ZUID AFRIKA:	Mrs. C. E. Ross, c/o Mrs. Garcia, 316 Oxford Street, London E.
ZWEDEN:	Miss Kerstin Bohlin, Valhallavagen 134, Stockholm.

